

IV SEMINARI
DE METODOLOGIA
EN NEOTOPONÍMIA
I NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

(Palma, 13 de novembre de 2008)

Universitat de les Illes Balears
Servei Lingüístic

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

**IV SEMINARI
DE METODOLOGIA
EN NEOTOPONÍMIA
I NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA**

(Palma, 13 de novembre de 2008)

Coordinadors:
Ramon Bassa i Martín
Francesca Latorre Sánchez

Palma, 2009

© del text: els autors

© de l'edició: Universitat de les Illes Balears, 2009

Disseny de la coberta: Gràfiques Planisi, a partir de la idea original de Jaume Falconer

Edició: Universitat de les Illes Balears

Servei Lingüístic <<http://www.slg.uib.cat>>

Edicions UIB <<http://edicions.uib.es>>

Cas Jai. Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km. 7.5

E-07122 Palma (Illes Balears)

Maquetació i impressió: Gràfiques Planisi. Gremi Boneters, 28. Polígon de Son Castelló. 07009 Palma

ISBN: 978-84-8384-104-4

Dipòsit legal: PM 1368-2009

No es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre ni de la coberta, ni el recull en un sistema informàtic, ni la transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o per altres mètodes, sense el permís dels titulars del copyright.

SUMARI

PRÒLEG	9
EL RÈGIM JURÍDIC DELS TOPÒNIMS DE LES ILLES BALEARS. Jeroni M. Mas Rigo (<i>Consell de Mallorca</i>)	11
LA NOVA TOPONÍMIA: URBANISME I TOPONÍMIA. NORMATIVA, PRÀCTICA I LÍMITS. Joan Anton Rabella i Ribas (<i>Institut d'Estudis Catalans</i>)	33
REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS. Fernanda M. Ramon Tous (<i>Ajuntament de Palma</i>)	47
TAULA RODONA: LA PROBLEMÀTICA DELS NOUS TOPÒNIMS. FIXACIÓ I NORMALITZACIÓ ...	85

PRÒLEG

El Gabinet d'Onomàstica del Servei Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears presenta el conjunt de ponències que es feren en el marc del IV Seminari de Metodologia en Neotoponímia i Normalització Lingüística, centrat en la metodologia de treball i d'estudi de la problemàtica en el camp de la nova toponímia i la normalització lingüística.

Amb la publicació de les aportacions del quart seminari, l'objectiu del qual fou conèixer la metodologia, els problemes i les posicions d'institucions de Catalunya i les Illes Balears respecte als nous topònims que han anat sorgint (com ara carrers, urbanitzacions, etc.), volem expandir-nos i consolidar els aspectes metodològics i normatius de la toponímia que apareix avui dia.

Aquest volum inclou les tres ponències presentades al IV Seminari de Metodologia en Neotoponímia i Normalització Lingüística per diferents càrrecs i autoritats autonòmiques de les Illes Balears i de Catalunya, juntament amb la taula rodona en la qual sorgiren els problemes que presenten els nous topònims, que motivaren un debat amb molta participació. Totes aquestes activitats configuren el programa del IV Seminari, realitzat el dia 13 de novembre de 2008.

Aquest seminari, doncs, començà amb una presentació a càrrec del director del Servei Lingüístic de la UIB, Ramon Bassa i Martín, qui remarcà la importància d'organitzar un seminari dirigit a estudiants i professionals dels camps de la filologia, la geografia, la història, etc., interessats en la recerca i el treball en fonts de la nova toponímia i la normalització lingüística, igualment aprofità l'ocasió per agrair als ponents i assistents la seva presència i explicà els objectius i temes que s'havien de tractar. Tot seguit, després de la inauguració del Seminari, donà pas a la conferència «El règim jurídic dels topònims de les Illes Balears», de Jeroni M. Mas Rigo, secretari general del Consell de Mallorca, qui parlà detalladament de la legislació bàsica aplicable als noms de municipis de nova creació, els canvis de denominació dels noms que ja existeixen, etc. En la ponència, d'una banda, féu referència a la normativa estatal i, de l'altra, analitzà la normativa autonòmica. Finalment, va dur a terme una anàlisi jurisprudencial juntament amb unes conclusions generals extretes del que havia explicat.

El segon ponent fou el doctor Joan Anton Rabella i Ribas, tècnic de l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans, qui ens parlà sobre «La nova toponímia: urbanisme i toponímia. Normativa, pràctica i límits». Rabella se centrà en l'anàlisi de la situació a Catalunya i exposà el marc legal dels topònims a Catalunya, juntament amb els principals

aspectes problemàtics. A l'últim, explicà la creació dels nous topònims i, a la vegada, es proposaren vies d'actuació.

Per acabar el torn de ponències, Fernanda M. Ramon Tous, regidora de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística de l'Ajuntament de Palma, presentà la ponència titulada «Revisió del nomenclàtor de Palma. Criteris», amb la qual explicà cronològicament les revisions i els canvis que s'han dut a terme al nomenclàtor de Palma, com també els objectius de la darrera revisió. Destacà, també, que el resultat de la tasca que s'ha anat realitzant aquests dos anys de mandat és que s'han revisat 158 noms de carrers i s'ha donat nom a 75 carrers que no en tenien.

Finalment, el Seminari acabà amb una taula rodona titulada «La problemàtica dels nous topònims. Fixació i normalització», coordinada per Ramon Bassa i Martín, en la qual participaren membres del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General (doctor Joan Miralles Monserrat, president de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears), del Departament de Ciències de la Terra (doctor Miquel Grimalt Gelabert), de l'Institut d'Estudis Catalans (doctor Joan Anton Rabella i Ribas), del Consell de Mallorca (senyor Jeroni M. Mas Rigo, secretari general), de l'Institut d'Estudis Eivissencs (doctor Enric Ribes i Marí) i de l'Ajuntament de Palma (senyora Fernanda M. Ramon Tous, regidora de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística). En aquesta taula poguérem sentir les conclusions del Seminari i, sobretot, veiérem els problemes que presenta la nova toponímia des dels diferents punts de vista (geogràfic, històric i lingüístic).

Esperam que la publicació d'aquests treballs ens ajudarà a difondre la formació específica que ens ha ofert aquest quart seminari sobre metodologia de treball en el camp de la nova toponímia.

Universitat de les Illes Balears, juny de 2009

Ramon Bassa i Martín
(Director del Servei Lingüístic)

Francesca Latorre Sánchez
(Tècnica del Gabinet d'Onomàstica)

EL RÈGIM JURÍDIC DELS TOPÒNIMS DE LES ILLES BALEARS

Jeroni M. Mas Rigo

Secretari general del Consell de Mallorca

INTRODUCCIÓ

Les Illes Balears són l'única comunitat autònoma que, malgrat que té una llengua oficial pròpia distinta del castellà, no ha regulat el procediment que s'ha de seguir per a la denominació, o canvi de denominació, de les entitats locals, la qual cosa resulta sorprenent per als estudiosos, sobretot si tenim en compte que la Comunitat té competència exclusiva sobre la denominació oficial de municipis i topònims. Encara més, els topònims balears, segons la Llei de normalització lingüística, tenen per única forma oficial la catalana.¹

És cert que existeix el Decret 36/1988, pel qual es determina la forma oficial dels topònims, però aquest decret no va regular el procediment que s'havia de seguir per oficialitzar els topònims.² Tot indica que, en un principi, es va creure que amb la publicació de la llista de topònims ja restava resolta la qüestió, sense necessitat de més tràmits, ni sense haver d'escoltar l'opinió dels principals interessats: els municipis. Això implicava desconèixer que, si bé la toponímia en alguns supòsits té un caràcter supralocal (pensem, per exemple, en la denominació de les entitats locals), és, en primer lloc i bàsicament, una qüestió de caràcter local.

Intentar aclarir un poc aquest embull és l'objectiu d'aquesta ponència. Per això, i abans d'entrar en matèria, ja avançam que —d'acord amb els criteris generals de toponímia que figuren en el Mapa Topogràfic Nacional—³ per *topònim normalitzat* entenem: nom geo-

---

1 Catalunya i Galícia també tenen establert que la seva toponímia ha d'oficialitzar-se en català i gallec, respectivament. Mentre que a la Comunitat Valenciana, el País Basc i la Comunitat Foral de Navarra es preveu la possibilitat que les denominacions siguin bilingües o monolingües, en funció de l'ús de les llengües respectives. A Astúries, també està prevista la doble denominació, en bable i castellà, malgrat que el bable no sigui llengua oficial.

2 Com diu Rafael AGULLÓ MATEU: «La existencia de este listado oficial podría haber supuesto la inclusión de esta Autonomía en el grupo de las que cuentan con norma específica de desarrollo, pero dado el carácter estático de su contenido, que no determina un procedimiento genérico sino que legaliza sin más las denominaciones, hemos preferido referirlo en el grupo de los que carecen de dicha norma»; cf. «Régimen jurídico del cambio de denominación municipal en el Derecho Autonómico Valenciano», *El Consultor de los Ayuntamientos*, núm. 23 (desembre 2005), pàg. 3834 i següents.

3 El Mapa Topogràfic Nacional forma part de la cartografia bàsica de l'Estat. La seva formació i conservació són competència de l'Instituto Geográfico Nacional.

gràfic que estableix una autoritat competent d'acord amb unes normes fixades per aquesta mateixa autoritat. En canvi, el *topònim oficial* és el topònim normalitzat, establert mitjançant disposicions legals seguint *un procediment administratiu* i publicat per l'organisme competent en el butlletí oficial corresponent. El Decret 36/1988, i com veurem més endavant, més que establir una relació de topònims oficials, el que va fer fou aprovar una llista de noms de lloc normalitzats.

NORMATIVA REGULADORA

a) Normativa estatal

I. LLEI 7/1985, DE 2 D'ABRIL, REGULADORA DE LES BASES DEL RÈGIM LOCAL (LBRL)

De conformitat amb l'article 14 d'aquesta llei:

1. Els canvis de denominació dels municipis sols tenen caràcter oficial quan, després d'haver estat anotats en un Registre creat per l'Administració de l'Estat per a la inscripció de totes les entitats a què es refereix aquesta Llei, es publiquin al Butlletí Oficial de l'Estat.
2. La denominació dels municipis pot ser, a tots els efectes, en castellà, en qualsevol altra llengua espanyola oficial en la respectiva comunitat autònoma, o en ambdues.

Cal assenyalar que la LBRL té caràcter de legislació bàsica i, per tant, eficàcia a tot el territori espanyol. En conseqüència, el nom dels municipis de nova creació i els canvis de denominació dels que ja hi ha únicament tenen caràcter oficial quan, després d'haver estat inscrits en el Registre d'entitats locals, dependent del Ministeri d'Administracions Públiques (MAP), es publiquin al Butlletí Oficial de l'Estat.

Aquest caràcter constitutiu, que atorga el precepte transcrit al compliment de l'anotació prèvia i publicació al BOE, ha donat lloc a algunes crítiques. Així, s'ha dit que:

La funció «qualificadora» prèvia a la inscripció en el Registre estatal i la pròpia inscripció poden desenvolupar-se com uns actes de tràmit anteriors a la publicació. Per tant, de naturalesa no resolutòria.

Respecte a la publicació, fóra més correcte que s'hagués diferit la declaració d'oficialitat als butlletins oficials de les comunitats autònomes deixant al de l'Estat, això sí, una funció de publicitat *erga omnes*.⁴

---

4 MARÍN I DÍAZ-GUERRA, F. i J. VERNET I LLOBET: «El règim jurídic de la llengua en la retolació pública, la toponímia i la denominació dels ens locals a Catalunya», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 16 (1991), pàg. 115.

No obstant aquestes crítiques, a les quals no manca fonament, la condició bàsica de l'article 14.1 l'ha ratificada el Tribunal Constitucional en la sentència de 21 de desembre de 1989.

La LBRL també ens diu que: «L'acord plenari sobre la denominació del municipi ha de ser adoptat per la majoria absoluta dels membres de la corporació.» (47.2.d)⁵

2. REIAL DECRET LEGISLATIU 781/1986, DE 18 D'ABRIL, PEL QUAL S'APROVA EL TEXT REFÓS DE LES DISPOSICIONS LEGALS VIGENTS EN MATÈRIA DE RÈGIM LOCAL (TRRL)

Segons l'article 11:

1. L'alteració del nom i capitalitat dels municipis, la pot efectuar el Consell de Govern de la comunitat autònoma, previ acord de l'ajuntament i informe de la diputació provincial respectiva.

[...]

3. De la resolució que adopti el Consell de Govern de la comunitat autònoma, ha de donar-se trasllat a l'Administració de l'Estat d'acord amb el que es preveu en l'article 14.1 de l'esmentada llei [LBRL].

Malgrat que l'article 11.1 no tingui el caràcter de legislació bàsica, atesa la manca de regulació autonòmica respecte d'això, es podria considerar, en principi, aplicable supletòriament. En relació amb aquest article, es va pronunciar el Tribunal Suprem (TS)⁶ en la sentència de 19 de desembre de 1990:

Segundo. Empieza impugnando el Ayuntamiento el artículo 11 del decreto legislativo, relativo a la alteración del nombre y capitalidad de los municipios.

A juicio del recurrente dicho precepto pone en manos del Consejo de gobierno de la Comunidad autónoma la potestad de modificar el nombre o la capitalidad en contra de la voluntad del Ayuntamiento y Diputación afectados.

Pero, si bien se mira, no es eso lo que dice el precepto del texto refundido que aquí se impugna. Porque, en realidad, es el Ayuntamiento el que acordaría ese cambio de denominación o de capitalidad («previo acuerdo del Ayuntamiento», dice el artículo 11) dándose también intervención (por vía de informe) a la Diputación provincial.

Por tanto, no cabe que pueda producirse alteración del nombre o de la capitalidad sin o contra la

---

5 Abans de la Llei 47/2003, de 16 de desembre, de mesures per a la modernització del govern local, el quòrum exigít era el de les dues tercers parts del nombre de fet dels membres corporatius, que en tot cas representés la majoria absoluta dels regidors.

6 Malgrat que el TRRL sigui un decret legislatiu amb força de llei formal i, per tant, no revisable per la jurisdicció ordinària, el TS aplica la teoria de l'*ultra vires*. És a dir, en aquells supòsits en què el Govern s'hagués extralimitat, a l'hora de la refosa de normes, aquesta extralimitació no estaria emparada per la delegació del poder legislatiu i, per tant, sols tindria valor de norma reglamentària, i com a tal revisable pel TS.

voluntad del municipio que ostente uno u otra.

El TS també considerà, en aquesta mateixa sentència, que el fet que l'aprovació del canvi de denominació hagués de ser ratificat per la Comunitat Autònoma no afectava l'autonomia municipal:

Retomando entonces el hilo de nuestra argumentación, se nos aparece claro que una decisión o acuerdo municipal de cambio de denominación o de capitalidad (mucho más ésta que aquélla, quizá) no es algo indiferente para el sistema global (la región en este caso). De ahí que, aunque el acuerdo tomado sería un acto jurídicamente perfecto, quedará ineficaz y no podría llevarse a la práctica sin esa apreciación —posterior, no inicial— de la Comunidad Autónoma.

Atès que les Illes Balears són una comunitat autònoma uniprovincial, també hem de tenir present l'article 25.2 de TRRL, que determina que el canvi de denominació de les províncies només es pot fer a través d'una llei aprovada per les Corts Generals. Aquest precepte té caràcter bàsic.

3. REIAL DECRET 382/1986, DE 10 DE FEBRER, DE CREACIÓ, ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL REGISTRE D'ENTITATS LOCALS⁷

Segons l'article 3, apartat A), d'aquest RD, pel que fa a la denominació dels municipis de nova creació, s'ha de consignar la que figuri com a tal a la disposició que autoritzi la creació. En els municipis que ja existeixen, s'ha de consignar l'actual denominació reconeguda oficialment.

Segons la disposició addicional:

Comunicada al Registre la denominació d'un municipi de nova creació o el canvi d'una altra ja existent, i un cop practicada la inscripció o modificació corresponent, sempre que la denominació aprovada no coincideixi o pugui produir confusió amb altres ja existents, es procedirà a la immediata notificació de la resolució corresponent a l'òrgan que hagués aprovat la denominació perquè pugui procedir-se a la seva publicació al *Boletín Oficial del Estado*, als efectes prevists anteriorment, de conformitat amb el que disposa l'article 14 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril.

4. LLEI 7/1986, DE 24 DE GENER, D'ORDENACIÓ DE LA CARTOGRAFIA

Aquesta llei va crear, com a instrument de coordinació cartogràfica, el Registre central de cartografia, en el si del qual es troba el Nomenclàtor Geogràfic Nacional, en el qual s'han de registrar les denominacions oficials de les comunitats autònomes, les províncies, les illes,

---

⁷ El RD 382/1986, modificat per RD 1499/1990, de 23 novembre, es va desenvolupar per l'Ordre del Ministeri d'Administració Territorial, de data 3 de juny de 1986.

els municipis, les entitats de població i les formacions geogràfiques, així com les seves variacions, degudament aprovades (art. 7.4).

Segons el Reial decret 2039/1994, de 17 d'octubre, pel qual s'aprovà el Reglament de règim jurídic i funcionament del Registre central de cartografia, en el Nomenclàtor no s'han d'incorporar modificacions que es refereixen al nom de les entitats locals sense que prèviament hagin restat inscrites en el Registre d'entitats locals (incís final del paràgraf segon de l'article 11.2).

5. REIAL DECRET 1690/1986, D'II DE JULIOL, DE POBLACIÓ I DEMARCACIÓ TERRITORIAL DE LES ENTITATS LOCALS (RP)

Abans hem indicat que la nostra comunitat autònoma no ha legislat sobre el procediment que s'ha de seguir per denominar o alterar la denominació dels municipis. Per tant, i mentre no s'aprovi aquest reglament —o reglaments, ja que ara la competència és dels consells insulars—, la normativa aplicable és l'estatal, concretament els articles 26 a 30 del Reglament de població i demarcació territorial de les entitats locals, aprovat pel Reial decret 1690/1986, d'11 de juliol.

b) Normativa autonòmica

I. ESTATUT D'AUTONOMIA DE LES ILLES BALEARS (EAIB), APROVAT PER LA LLEI ORGÀNICA 1/2007, DE 28 DE FEBRER

Correspon a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva sobre la denominació oficial dels municipis i els topònims (art. 30, núm. 2).⁸ Aquesta competència s'atribuí, amb el caràcter de pròpia, als consells insulars mitjançant la Llei 8/1993, d'1 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de règim local.⁹ Així, l'article 1 atribueix als consells insulars:

L'aprovació dels canvis de denominació toponímica dels municipis i de la seva capitalitat, d'acord amb l'article 11 del Reial decret legislatiu 781/1986, de 18 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de les disposicions legals vigents en matèria de règim local.

---

8 A l'anterior Estatut, Llei orgànica 2/1983, modificat per la Llei orgànica 9/1994, aquesta competència es trobava recollida a l'article 10, núm. 2.

9 El TC, a la S 214/1989, de 21 de desembre, afirma que: «la aprobación de la alteración o cambio de nombre de los municipios es típica competencia de ejecución en materia de régimen local». En aquest mateix sentit, s'expressa l'article 18.2 de la Llei de política lingüística de Catalunya: «La determinació de la denominació dels municipis i les comarques es regeix per la legislació de règim local».

Actualment, aquesta competència dels consells insulars es troba inclosa, genèricament, en l'article 70, núm. 2, de l'EAIB quan atribueix als consellers insulars,¹⁰ com a competència pròpia, la matèria de «règim local». Per tant, i de conformitat amb l'article 72.1 EAIB, correspon a les administracions insulars la potestat reglamentària sobre la denominació i el canvi de nom de les illes, els municipis i les entitats locals menors. El Govern de les Illes Balears, en aquesta matèria, només pot aprovar principis generals, que han de garantir l'exercici de la potestat reglamentària dels consells insulars (art. 58.3 EAIB). Aquesta és una de les novetats més importants introduïdes pel nou EAIB. Abans, els consells insulars sols tenien, en les matèries transferides per la Comunitat Autònoma, la potestat normativa externa quan aquesta els era atribuïda mitjançant una llei del Parlament.

2. LLEI 3/1986, DE 29 D'ABRIL, DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA (LNL)

Segons l'article 14 d'aquesta llei:

1. Els topònims de les Illes Balears tenen com a única forma oficial la catalana.
2. Correspon al Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la Comunitat Autònoma. Els noms de les vies urbanes han de ser determinats pels Ajuntaments corresponents, també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímica popular i als elements culturals autòctons.
3. Aquestes denominacions són les legals a tots els efectes, i la retolació ha de concordar amb elles. El Govern de la Comunitat Autònoma ha de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant, en tots els casos, les normes internacionals que l'Estat hagi subscrit.

Aquest precepte no és més que una reproducció de l'article 12 de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya (LNLC),¹¹ si bé amb dues modificacions importants: a) la LNLC no preveu l'assessorament tècnic de cap entitat acadèmica, i b) la LNLC exigeix que la determinació dels noms oficials pel Consell Executiu de la Generalitat s'ha de fer: «d'acord amb els procediments legals establerts». Aquesta ommissió, que no va ser involuntària, potser expliqui els motius pels quals el Decret 36/1988 va prescindir de

---

¹⁰ Val a dir que l'EAIB sol utilitzar com a sinònims dos conceptes jurídics diferents: illa (persona jurídica pública territorial i, com a tal, titular de competències) i consell insular (òrgan de govern i representació de l'illa). Per tant, sembla que aquí l'EAIB, quan diu que els consells insulars exerceixen una llista de competències pròpies, hauria de referir-se a les illes i no als consells insulars.

¹¹ Aquesta llei fou substituïda per la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (LPL).

donar audiència a les entitats locals i perquè, avui, encara no tenim una norma que reguli el procediment per a la denominació dels topònims, ja siguin aquests majors o menors.¹²

En relació al segon apartat de l'article 14, hem de fer dos comentaris: 1) la llei no esmenta a qui correspon determinar la denominació de les illes. És possible que el legislador autonòmic assimilés «illa» a «província» i cregués que la seva denominació corresponia a les Corts Generals. Aquest raonament tindria el seu fonament en el fet que la competència que tenia la comunitat autònoma era per la denominació de «municipis i topònims». 2) L'incís final de l'apartat, «donant preferència a la toponímia popular i als elements culturals», es troba mal ubicat ja que sembla referir-se únicament als noms de les vies urbanes.

Segons la disposició transitòria segona de la LNL:

Tots els rètols indicadors a què fa referència l'article 14, i que no són escrits en català, o que ho són incorrectament, han de ser escrits correctament en aquesta llengua en el termini màxim de tres anys. No obstant això, a més de la nova retolació es podran conservar els rètols o indicadors antics que tinguin un valor històrico-artístic rellevant.

3. LLEI 20/2006, DE 15 DE DESEMBRE, MUNICIPAL I DE RÈGIM LOCAL DE LES ILLES BALEARS (LMRL)

Segons l'article 10 d'aquesta norma:

1. Cada municipi s'identifica pel seu nom oficial i pot tenir un escut o un distintiu, una bandera i un himne municipal.

2. Per acord de la majoria absoluta del ple es pot aprovar o modificar l'escut, himne o la bandera del municipi, o alterar-ne la denominació, i s'ha de seguir un procediment específic que s'ha de regular reglamentàriament. Els canvis de denominació només tindran caràcter oficial quan siguin inscrits en el registre corresponent i es publiquin en el *Boletín Oficial del Estado* i en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

La Llei no regula els tràmits que s'han de seguir per alterar el nom del municipi, sinó que remet a un procediment específic que s'ha de regular reglamentàriament.¹³ Ja hem dit abans que la competència, actualment, correspon als consells insulars i, per tant, seran aquestes institucions les que hauran d'aprovar els reglaments de procediment respectius.

---

¹² Dins els topònims majors s'inclouen els noms de les entitats locals i dels seus nuclis de població. Per topònims menors s'entenen els que descriuen o anomenen els noms de lloc de rius, torrents, muntanyes, valls, platges, etc.

¹³ Pel que fa als escuts i les banderes, el Decret 7/1988, de dia 11 de febrer, regula el procediment per a l'adopció, la modificació o la rehabilitació d'escuts i banderes de les entitats locals de les Illes Balears.

4. DECRET 36/1988, DE 14 D'ABRIL, DE FORMES OFICIALS DELS TOPÒNIMS

A partir de l'article 14 de la LNL, el Consell de Govern va aprovar el Decret 36/1988, de 14 d'abril, pel qual s'estableixen les formes oficials de 338 topònims de les Illes Balears.¹⁴ Aquesta relació es va veure incrementada en 44 topònims, mitjançant el Decret 61/1990, de 31 de maig, que va ampliar el Decret 36/1988.

La disposició transitòria del Decret 36/1988 disposa:

Els municipis i els consells insulars de les Illes Balears estan obligats a adequar els topònims dels seus territoris a les formes oficials que s'estableixen en l'article 1 d'aquest Decret, abans del dia 30 d'abril de 1989, de conformitat amb allò que s'estableix en la Disposició Transitòria Segona de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística.

No obstant això, hi ha dos municipis que encara no han adaptat la seva denominació a l'esmentat Decret: Deyà (Deià) i Santa Eulalia del Ríu (Santa Eulària des Riu/Santa Eulària del Riu).¹⁵ Pel que fa a la capital de la comunitat autònoma, la Llei 8/2008, de 5 de juny, ha resolt, després d'una llarga polèmica, que la denominació és «Palma» (que era el nom que figurava en l'EAIB¹⁶ i el Decret 36/1988), i no «Palma de Mallorca».

Atesa la importància d'aquest Decret, dedicam l'apartat següent a fer-hi una anàlisi crítica.

I. ANÀLISI JURISPRUDENCIAL DEL DECRET 36/1988, DE 14 D'ABRIL

El Decret 36/1988 va establir les formes oficials dels topònims de les Illes Balears, encara que, com hem dit a la introducció d'aquesta ponència, més que els topònims oficials va determinar el topònims normalitzats, perquè el Decret es va aprovar sense seguir el procediment administratiu legalment establert. Bàsicament, va prescindir de la intervenció dels principals interessats: els municipis. I així ho va declarar el Tribunal Suprem en la sentència

---

14 Amb motiu d'un recurs administratiu interposat per l'ajuntament afectat, el Decret 36/1988 va ser modificat pel Decret 50/1988, de 12 de maig, en el sentit de modificar «Son Cervera» per «Son Servera». Com a conseqüència de la sentència del TS de 20 de febrer de 1998, tant el Decret 36/1988 com el Decret 61/1990 han estat modificats pel Decret 2/2004, de 16 de gener. Aquestes modificacions, que fan referència als topònims del terme municipal de Manacor, seran comentades quan analitzem la sentència.

15 Es pot consultar el Registre d'entitats locals a: www.dgal.map.es.

16 L'article 7 diu, textualment, que: «La capital de les Illes Balears és la ciutat de Palma...» Els defensors de «Palma de Mallorca» al·legaven que aquesta denominació es referia al municipi, mentre que «Palma» era el nom de la capital del municipi. Però això implicava desconèixer que el nom de la capital d'una comunitat autònoma (o d'una província) és el nom del municipi i no el de la capital del municipi corresponent.

de 20 de febrer de 1998 (ponent, Sr. Fernando Ledesma). Seguidament, comentam aquesta sentència:

L'Ajuntament de Manacor, que va impugnar l'esmentat Decret davant la Sala contenciosa administrativa del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears, pretenia que: 1) es declarés la nul·litat del Decret, i 2) que el Govern de les Illes Balears dictés una nova norma que, respectant els procediments administratius establerts, inclogués els topònims «Porto-Cristo» o «Porto Cristo» (en lloc de «Portocristo»/«Port de Manacor»), «s'Illot» (en lloc de «Cala Moreia») i «s'Estany d'en Mas» (en lloc d'«Estany d'en Mas»).

La Sala del TSJIB va declarar: 1) La inadmissibilitat parcial del recurs, per entendre que l'Ajuntament de Manacor únicament estava legitimat per impugnar els topònims del seu municipi, però no els que pertanyien a altres municipis; 2) La desestimació del recurs, perquè el Decret recorregut era plenament adequat a dret.

Contra la sentència de la Sala del TSJIB, l'Ajuntament de Manacor va interposar recurs d'apel·lació davant el Tribunal Suprem. Atès que l'Ajuntament va donar per bo que la seva legitimació era limitada als topònims del seu municipi, el TS es va limitar a examinar: a) si el Decret, en haver estat aprovat sense audiència de l'Ajuntament, havia incidit en algun vici que en determinés la nul·litat parcial; i b) si el Decret, quan va determinar les formes oficials dels tres topònims abans esmentats, havia seguit l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears i si s'havia adequat al criteri contingut en l'article 14.2 de la LNL, que dóna preferència a la toponímia popular i tradicional i als elements culturals autòctons.

En relació amb el primer punt —l'omissió d'audiència a l'Ajuntament—, el TS considerarà que aquesta ommissió va infringir l'autonomia municipal garantida constitucionalment (art. 137 i 140 CE). Aquesta autonomia obliga que la legislació de l'Estat i de les comunitats autònomes ha d'assegurar a les entitats locals el dret a intervenir en tots els assumptes que afectin directament el cercle dels seus interessos (art. 2.1 LBRL). En aquest mateix sentit, la Carta europea de l'autonomia local (CEAL) disposa que les entitats locals han de ser consultades, en la mesura d'allò que sigui possible, dins el termini i en la forma escaient, al llarg dels processos de decisió de totes les qüestions que les afectin directament (art. 4.6). No obstant això, aquest incompliment de la CEAL, segons l'alt tribunal, «no integra el vicio que apreciamos por haber sido publicada en el BOE con fecha posterior a la aprobación del Decreto».¹⁷ En conseqüència, la manca de l'audiència a l'Ajuntament de Manacor va determinar la nul·litat parcial del Decret, i així ho va declarar el TS.

En relació amb el segon punt —si el Decret ha tingut en compte l'assessorament de la UIB i la toponímia popular i tradicional—, consideram que el millor és transcriure literalment els fonaments jurídics de la sentència.

Fonament jurídic cinquè:

[...] 1.º) en relación con los topónimos Cala Moreia y Estany d'en Mas, acogidos por el Decreto impugnado, la Corporación recurrente propone que sean sustituidos por los de «S'Illot» y

¹⁷ La CEAL de 15 d'octubre de 1985 fou ratificada per l'Estat espanyol el 20 de gener de 1988, i va entrar en vigor el 1 de març de 1989.

«S’Estany d’en Mas», respectivamente. Sobre el primero de aquellos topónimos, el dictamen del Departamento de Filología Catalana y Lingüística General de la Universidad de Las Islas Baleares, emitido con carácter previo a la desestimación del recurso de reposición, dice textualmente: «Cuando hacemos mención al nombre de Cala Moreia nos referimos a la cala manacorense de este nombre. Si el Ayuntamiento de Manacor, de acuerdo con la solución local, quiere denominar “s’Illot” a la urbanización que se extiende también por la costa del término de Sant Llorenç y que tiene popularmente este mismo nombre, no hay ningún inconveniente desde el punto de vista lingüísticotopónimo». Sobre el segundo topónimo dice el mismo dictamen: «A veces, sin embargo, es bien cierto que hay topónimos que se encuentran un poco a medio camino, y este puede ser el caso de “Estany d’en Mas”. Por las referencias que tenemos, aunque parezca que todo el mundo sabe que es un estanque, el hecho de que éste ya haya desaparecido, borrado por una nueva urbanización, puede hacer que le podamos considerar como un topónimo del segundo grupo, y, por tanto, eso justificaría, tal como propone el Ayuntamiento de Manacor, la conversión del artículo “s’Estany d’en Mas”, paralelo a “s’Estanyol de Migjorn”, “sa Creu Vermella”, etc.». La Sala tiene en cuenta que en el referido dictamen la «S» de los dos topónimos aparece escrita con minúscula; y 2.º) en relación con los topónimos «Portocristo»/«Port de Manacor», acogidos por el Decreto impugnado, el Ayuntamiento de Manacor propone los de «Porto Cristo» y «Porto-Cristo», y el dictamen antes mencionado reconoce que «Portocristo» como tal es en efecto un nombre relativamente reciente, y que ha sido escrito de esta manera por analogía con los demás topónimos antiguos que contienen también este mismo elemento: Portopi, Portopetro, Portocolom, etc. Este hecho, junto con el principio de economía, y a menudo de mayor facilidad pedagógica en la escritura de topónimos y otras palabras, hace que se haya optado por transcribir todo junto este topónimo».

Fonament jurídic sisè:

Ciertamente, los párrafos del dictamen que hemos transcrito, que son los más intensamente referentes a la cuestión controvertida, no descalifican los topónimos acogidos por el Decreto, mas, al admitir como posibles, en los dos primeros casos, los que defiende el Ayuntamiento de Manacor, la aceptación de tales topónimos propuestos por dicho Ayuntamiento se muestra más congruente con el conjunto normativo que antes expusimos, del que es posible extraer en esta materia un principio de primacía de la voluntad municipal. Con otras palabras, la estimación del recurso se ofrece más respetuosa con la garantía institucional de la autonomía local y más conforme con el carácter representativo de las instituciones a través de las cuales se ha expresado una voluntad que, por no oponerse a la Ley y proceder de las autoridades más cercanas a los ciudadanos (art. 4.3, CEAL), puede y debe ser seguida cuando, como aquí acontece, conecta de modo claro con intereses colectivos de ámbito estrictamente local expresados por quienes tienen legitimación para ello. En el tercer supuesto, el topónimo propuesto por el Ayuntamiento de Manacor se ajusta al criterio normativo previsto en el art. 14 de la Ley, a diferencia del mantenido en el dictamen de la Universidad de Baleares, más alejado de aquella pauta legal. En los tres casos es, pues, la Ley -la Ley de Bases de Régimen Local, en los dos primeros, la propia Ley Autonómica, en el tercero- la que, de acuerdo con el art. 117.1 de la CE, nos lleva a estimar este recurso de apelación, si bien consideramos procedente escribir la «S» en la forma admitida por la Universidad de Baleares, habida cuenta la naturaleza técnica (lingüística) de la materia.

D'aquests dos fonaments jurídics transcrits, cal subratllar dos principis: 1) l'autonomia municipal, que obliga a escoltar l'opinió de l'ajuntament abans de prendre una decisió sobre els topònims del seu municipi; i 2) la primacia de la voluntat municipal —que, en el fons, no és més que una manifestació de l'anterior principi—, en virtut de la qual, quan un topònim admet més d'una denominació, el nom oficial ha de ser el que triï l'ajuntament.

II. PROCEDIMENT APLICABLE A LA DENOMINACIÓ DE LES ENTITATS LOCALS

a) Denominació de la província, de les illes i dels municipis

I. PROVÍNCIA

El topònim *Illes Balears*, d'acord amb la Constitució i l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, tenia validesa oficial quan designava la comunitat autònoma. En canvi, el mateix topònim no estava oficialment admès per designar la província amb la mateixa base territorial que la comunitat autònoma.

Per poder fer coincidir la denominació oficial de la comunitat autònoma i la de la província, es va promulgar la Llei 13/1997, de 25 d'abril, que va establir que: «L'actual província de *Baleares* es denominarà oficialment *Illes Balears*, d'acord amb la seva tradició cultural i històrica, i en concordança amb la denominació de la comunitat autònoma» (article únic).

2. ILLES

Cal assenyalar que el repetit Decret 36/1988 no regula la denominació de les illes que integren l'arxipèlag balear. Això ha fet que el Consell Insular d'Eivissa no hagi tramitat l'expedient per catalanitzar el seu nom. Així tenim que, segons el Registre d'entitats locals, resulta que l'illa d'Ibiza té per capital el municipi d'Eivissa.

No coneixem cap norma que reguli el procediment per al canvi de la denominació de les illes. Ja he dit que la LNL no menciona a qui correspon la denominació de les illes i que el Decret 36/1988 tampoc recull la seva denominació. Però atès, per una banda, que l'art. 25.2 del TRRL sols menciona les províncies, i, per altra, que l'EAIB: 1) Ha *interioritzat* les illes dins el seu sistema institucional (art. 61.3) i que, fins i tot, manifesta que: «La nacionalitat històrica que formen les illes de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa¹⁸ i de Formentera...» (art.

---

18 Val a dir, que a la versió castellana de l'EAIB (*BOE* de dia 1 de març de 2007), el nom d'Eivissa apareix escrit com «Ibiza».

1.1). 2) Permet que cada illa pugui tenir la seva bandera, el seu dia de celebració i el seus símbols distintius, per acord del consell insular respectiu. Pensam, si més no pel que fa a la catalanització de la seva denominació, que es pot defensar que la competència correspon a les pròpies illes.

Si acceptam l'anterior, el procediment que s'ha de seguir seria el mateix que el previst, *mutatis mutandi*, per a la de denominació dels municipis. L'expedient, en conseqüència, requerirà els tràmits següents:

1. Iniciació

La iniciació del l'expedient correspon al Ple del consell insular. L'acord ha d'anar precedit del dictamen de la comissió informativa competent per raó de la matèria.

2. Exposició al públic

L'expedient s'ha d'exposar al públic durant un termini no inferior a trenta dies, perquè els particulars o les entitats interessades hi puguin presentar reclamacions o fer suggeriments.

3. Audiència a l'Administració autonòmica balear

Atès que les illes integren el territori de la comunitat autònoma (art. 2 EAIB), consideram que la seva denominació té un abast suprainsular, i, per tant, s'ha de donar audiència al Govern de les Illes Balears.

4. Informes preceptius

a) De la Universitat de les Illes Balears

La UIB ha d'informar si la nova denominació s'avé amb la toponímia balear, hi ha incorreccions lingüístiques o hi pot haver confusió amb la denominació d'una altra illa.

b) De la Secretaria General

Tota vegada que l'acord del Ple del consell insular requereix l'aprovació per majoria absoluta, la Secretaria General de la corporació ha d'informar sobre l'adequació de la proposta d'acord a la normativa legal.

5. Acord que aprova la denominació

El Ple del Consell Insular ha de resoldre totes les reclamacions i els suggeriments presentats, i aprovar, amb l'informe previ de la comissió informativa, el nom amb el quòrum de la majoria absoluta dels membres corporatius.

6. Publicació i inscripció

L'acord del Ple del consell insular s'ha de publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, i s'ha de comunicar a l'Administració de l'Estat perquè l'anoti en el Registre d'entitats locals i publiqui posteriorment el nom al BOE (article 11.3 TRRL).

3. MUNICIPIS

Ja hem indicat que la LMRL no estableix el procediment que s'ha de seguir per denominar o alterar la denominació dels municipis, sinó que remet a un futur reglament. En conseqüència, la normativa aplicable és el RP, concretament els articles 26 a 30. Ara bé, atès que aquesta normativa estatal s'aplica amb caràcter supletori, l'haurèm de fer harmonitzar amb els principis i les normes que estableix la legislació autonòmica (en especial, haurem de tenir en compte la descentralització territorial efectuada en favor de les illes).

Els tràmits que s'han de seguir són els següents:

a) *Fase municipal*

1. *Iniciació*

La iniciació del l'expedient correspon al Ple de l'ajuntament, que ho ha de fer d'ofici o instància dels veïns. L'acord ha d'anar precedit del dictamen de la comissió informativa competent per raó de la matèria, sempre que estigui constituïda.¹⁹

2. *Exposició al públic*

L'expedient s'ha d'exposar al públic per un termini no inferior a trenta dies, perquè els particulars o les entitats interessades hi puguin presentar reclamacions o fer suggeriments.

3. *Informes preceptius*

a) De la Secretaria municipal

Tota vegada que l'acord municipal requereix l'aprovació per majoria absoluta, la Secretaria municipal ha d'informar sobre l'adequació de la proposta d'acord a la normativa legal. L'omissió d'aquest informe jurídic no provoca la nul·litat de l'acord, sols determina l'anul·labilitat quan suposi una disminució efectiva de les garanties o quan l'emissió d'aquest informe «hagués pogut variar la resolució final administrativa» (entre d'altres, STS 7 de febrer i 12 de desembre, ambdues, de 2000).

b) Dictamen de la comissió informativa

L'omissió d'aquest dictamen «té la dimensió de vulneració d'un dret fonamental, i, per això, arrossegà la nul·litat per a l'acte resultant si l'esmentada vulneració és efectivament sentida, i posteriorment al·legada en via impugnatòria, per a qualsevol dels corporatius afectats».²⁰ Ara bé, aquesta nul·litat sols es donarà quan sigui al·legada per un membre que fos part de la comissió; en un altre cas, l'omissió no donaria lloc a la nul·litat ni a l'anul·labilitat de l'acord, ja que no es tracta d'un tràmit essencial.

¹⁹ En els municipis de població inferior a 5.000 habitants, les comissions informatives són potestatives.

²⁰ SÁNCHEZ GOYANES, E: *La potestad normativa del municipio español*, El Consultor, Madrid, 2000, p. 435.

4. Resolució de les reclamacions i aprovació

Finalitzat el període d'exposició pública, el Ple municipal ha de resoldre totes les reclamacions i els suggeriments presentats i aprovar el canvi de nom, amb el quòrum de la majoria absoluta dels membres corporatius.

5. Tramesa de l'expedient a l'administració insular

Un cop pres l'acord municipal, l'ajuntament ha de trametre l'expedient, amb el certificat acreditatiu que l'acord del Ple s'ha adoptat amb el quòrum qualificat, al consell insular del seu àmbit territorial.

b) Fase insular

1. Recepció de l'expedient

Un cop rebut l'expedient municipal, el departament del consell insular competent per raó de la matèria s'ha de fer càrrec de la tramitació de l'expedient per aprovar o no el canvi de nom sol·licitat per l'ajuntament.

2. Informe de la Universitat de les Illes Balears

Si el nom proposat no figura en la relació de topònims que ha aprovat el Govern de les Illes Balears (els esmentats decrets 36/1988 i 61/1990), el departament del consell insular que tramita l'expedient ha de demanar informe a la Universitat de les Illes Balears sobre: si la nova denominació s'avé amb la toponímia balear, si hi ha incorreccions lingüístiques o si hi pot haver confusió amb la denominació d'un altre municipi.

En el supòsit que l'informe fos contrari a les pretensions municipals, malgrat no tenir aquest caràcter vinculant, consider que s'hauria de donar audiència a l'ajuntament perquè pugui al·legar el que cregui convenient en relació amb la seva proposta.

L'omissió d'aquest informe preceptiu donaria lloc, en la meua opinió, a la nul·litat de ple dret de l'acord del consell insular, tota vegada que ha de qualificar-se de vici essencial.²¹

3. Resolució

A la vista de la proposta que formuli el departament que tramita l'expedient, el Consell Executiu (si el reglament orgànic no atorga l'atribució al Ple) del consell insular ha d'aprovar o rebutjar la proposta de l'ajuntament. Ara bé, la no-aprovació del consell insular, que ha de ser motivada, sols pot fonamentar-se en la infracció del procediment, perquè no s'adequa a la toponímia balear, per incorreccions lingüístiques o bé quan el nom que es proposa és idèntic a un altre que ja hi ha o pot produir confusions en l'organització dels serveis públics.

Si el consell insular, en el termini de tres mesos, no hi formula oposició, l'acord de l'ajuntament s'entén definitiu i executiu (art. 42.3.b de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques).

---

21 Vegeu la STSJ de València de 10 de març de 1992.

c) Fase d'execució

L'acord del Consell Executiu del consell insular s'ha de notificar al municipi interessat i publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

L'ajuntament ha de comunicar el seu acord, juntament amb la resolució del consell insular, al Registre d'entitats locals, en el termini d'un mes, per a la modificació de la inscripció registral, de conformitat amb allò que es preveu a l'article 9 del Reial decret 382/1986, de 10 de febrer. Un cop feta l'anotació, la Direcció General per a l'Administració Local del MAP trasllada la modificació al Registre central de cartografia i la publica al BOE (art. 11.3 TRRL i art. 26.3 RP).

Cal esmentar que a la nostra comunitat autònoma no s'ha creat, a diferència d'altres comunitats, un registre autonòmic d'entitats locals.

b) Denominació de les entitats locals menors, dels nuclis de població i d'altres topònims menors

I. ENTITATS LOCALS MENORS

Com que falta normativa,²² el procediment aplicable a la denominació, o canvi de denominació, de les entitats locals menors ha de ser el mateix que el descrit per als municipis. No obstant això, quan l'expedient el tramiti d'ofici l'Ajuntament, i no a instància de la junta veïnal,²³ s'ha de donar audiència a l'entitat local menor.

2. NUCLIS DE POBLACIÓ I TOPÒNIMS MENORS

A la nostra comunitat autònoma, ja que no hi ha una definició jurídica,²⁴ a aquest efecte, per nuclis de població podem entendre: els assentaments que, en funció de les circumstàncies de població i edificatòries, delimita el planejament urbanístic municipal. Aquests nuclis de població, a diferència de les entitats locals menors, no gaudeixen de personalitat jurídica.

---

22 L'any 2002, la Conselleria de Cultura del Govern de les Illes Balears va elaborar un Avantprojecte de decret pel qual es regula la determinació i el canvi de denominació dels nuclis de població i de les entitats locals menors, que finalment no es va convertir en Decret, i que tenia dos defectes: 1) era poc respectuós amb l'autonomia municipal, i 2) oblidava que la competència executiva, en aquesta matèria, havia passat de la comunitat autònoma a les illes (consells insulars).

23 La junta veïnal és l'òrgan col·legiat de govern de l'entitat local menor (art. 55.3 LMRIB).

24 A Catalunya s'entén per nucli de població: «el conjunt d'almenys deu edificacions que formin carrers, places i altres vies urbanes. Excepcionalment, el nombre d'edificacions pot ser inferior a deu sempre que la població superi els 50 habitants» (art. 13.2 del Decret 139/2007, de 6 de juny). La mateixa definició utilitzava el no nat avantprojecte a què es refereix la nota núm. 21.

En relació amb la denominació dels nuclis de població i dels topònims menors, el procediment aplicable ha de ser, ja que no hi ha normativa específica, el mateix que el previst per als municipis.²⁵ Si el nucli de població, o el topònim, es troba inclòs dins el territori d'una entitat local menor, s'ha de donar audiència a la junta veïnal. Cal esmentar que en aquests dos supòsits l'oficialitat del topònim s'adquireix amb la publicació en el BOIB, sense que hagi d'inscriure's en el Registre d'entitats locals del MAP ni publicar-se en el BOE.

c) Denominació de les vies interurbanes i urbanes

L'aprovació dels expedients per a la denominació de les vies interurbanes i urbanes requereix els tràmits següents:

1. VIES INTERURBANES

1. Iniciació de l'expedient a càrrec del Departament competent del consell insular
2. Informe de la Universitat de les Illes Balears
3. Audiència al municipi o els municipis interessats
4. Acord del Consell Executiu del consell insular pel qual s'aprova el nom de la via

2. VIES URBANES

1. Inici de l'expedient pel Decret de la Batlia
2. Informe de la Universitat de les Illes Balears
3. Decret de la Batlia²⁶ pel qual s'aprova el nom de la via

---

²⁵ Cal esmentar que a Catalunya la determinació del nom dels nuclis de població de tota mena correspon als ajuntaments (art. 18.3 LPL). Aquesta solució em sembla més ajustada a l'autonomia municipal.

²⁶ Considerar que la competència és de la Batlia, en virtut de l'article 21.1.s de la LBRL que li atribueix la competència residual.

d) Correcció del nom de les entitats locals

Una qüestió interessant és saber si la mera correcció lingüística del nom d'una entitat local equival a un canvi de denominació. En principi, no sembla lògic exigir els mateixos tràmits, posam per cas, per canviar el nom de «Palma de Mallorca» a «Palma», que adequar la grafia de «Binisalem» a «Binissalem». Malgrat això, l'Administració de l'Estat i la comunitat autònoma, quan encara no havia transferit la competència als consells insulars, entenen que qualsevol correcció lingüística exigia una tramitació idèntica a un canvi de nom. Sobre això vàrem tenir ocasió de pronunciar-nos en un informe de data 24 de setembre de 1992:

4a. La interpretació que fan la Delegació del Govern, la Conselleria Adjunta a la Presidència i la Conselleria de Cultura –que va elaborar la Llei de Normalització i el Decret 36/1988– en el sentit que escriure el nom d'un municipi en la forma correcta –és a dir, la catalana– és un canvi de nom és totalment incomprensible, a més de deixar sens contingut l'article 14 i la Disposició transitòria 2a de la Llei de Normalització i el Decret 36/1988.

[...]

6a. Per si tot el que duem exposat no fos suficient, tenim que podríem aplicar per analogia el que està regulat en la Llei i Reglament del Registre Civil pel que fa als noms propis i cognoms. Així, es distingeix entre rectificacions d'errors i els canvis de nom.

[...]

7a. Per tot quan hem exposat, creiem que resulta innecessària la tramitació d'un expedient de canvi de nom per tal que es pugui utilitzar el topònim Binissalem –amb dues “s”–, ja que aquesta és l'única forma admissible i legal. Per això, pensam que és tan clar, que de no acceptar-ho, resultaria que l'Ajuntament de Binissalem s'hauria de dir Binisalem –amb una sola “s”– perquè l'acord de l'Ajuntament no va reunir les dues terceres parts del nombre de fet –11 regidors–, puix només votaren 7 regidors a favor de la ratificació del Decret 36/1988.

Aquesta opinió es pot considerar confirmada per la STS de 21 de febrer de 2000. L'objecte de litigi era que la Generalitat Valenciana, mitjançant Decret 74/1984, de 30 de juliol, va disposar que el municipi de la «Vall de Uxó» passàs a denominar-se «la Vall d'Uixó». Un grup de regidors de l'esmentat ajuntament va interposar recurs i va al·legar, fonamentalment, que no es tractava d'un simple canvi lingüístic, sinó d'un canvi real de nom, per la qual cosa no eren aplicables les normes del Decret autonòmic 74/1984, sinó els articles 28 i 29 del Reglament de població i demarcació, de conformitat amb els quals havia de ser un tràmit previ ineludible l'informe de la Real Academia de la Historia. Aquesta argumentació va ser plenament acceptada per la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de València, però no pel Tribunal Suprem, que en el fonament jurídic tercer digué el següent:

Tanto la parte recurrente como el fallo impugnado parten de la premisa de que se trata de un cambio de nombre y no de una simple adaptación lingüística; criterio que no comparte esta Sala, ante el hecho evidente de que las variaciones introducidas son mínimas y puramente ortográficas, sin que pueda apreciarse una alteración sustancial del topónimo tradicional.

Per això, quan vaig intervenir en la proposta d'avantprojecte de llei municipal i de règim local de Illes Balears de l'any 2002 (que no arribà a convertir-se en llei, malgrat haver passat per la comissió legislativa, per la dissolució del Parlament, com a conseqüència de la convocatòria de les eleccions de 2003), vaig proposar, en l'article 21, aquesta redacció:

1. Els consells insulars poden, dins l'àmbit territorial respectiu, proposar als municipis les rectificacions de nom que considerin convenients, a fi d'adequar-les a la toponímia aprovada pel Govern de les Illes Balears.
2. En aquests casos, l'aprovació de la rectificació del nom del municipi sols requereix l'acord del ple de l'ajuntament adoptat per majoria simple.²⁷

Tanmateix, hem de dir que l'expedient que va incoar l'Ajuntament de la capital de Menorca, l'any 2005, per passar de «Mahó» a «Maó», es va tramitar com un canvi de nom —seguint els tràmits del RP— i no com una rectificació ortogràfica. I el mateix va fer el Consell Insular de Menorca, quan el Consell Executiu, en data de 27 de febrer de 2006, va adoptar l'acord següent:

Primer. Aprovar el canvi de denominació del nom oficial de la ciutat i del municipi que, passarà a ser MAÓ, atès que és el nom en català, llengua pròpia de les Illes Balears.

III. CONCLUSIONS

La conclusió que podríem presentar és, més aviat, pessimista, ja que després de 22 anys de la LNL i 20 anys del Decret 36/1988, encara hi ha una illa i dos municipis que no han adequat la denominació a la que determina l'esmentat Decret o, el que és el mateix, encara no han catalanitzat el seu nom; a més, la capital de la comunitat tan sols fa uns pocs mesos que ha normalitzat el topònim, i encara seguim sense un reglament que reguli el procediment per a la denominació dels topònims...

Per això mateix, les conclusions que presentam, més que conclusions, volen ser propostes de *lege ferenda*:

És necessari que els consells insulars, com més aviat millor, aprovin els reglaments de procediment per a la denominació i canvi de denominació dels topònims de les seves illes respectives.

---

²⁷ L'article 5 del Decret 139/2007, de 26 de juny, de la Generalitat de Catalunya, estableix un procediment similar. Si bé, hi ha dues diferències importants: exigeix que la proposta de rectificació se sotmeti a informació pública i que l'acord municipal s'adopti per majoria absoluta. En els supòsits que el topònim ja hagués estat fixat prèviament (cas dels noms de lloc del Decret 36/1988), consideram que aquests dos requisits són excessius.

En l'esmentat procediment, s'haurien de respectar dos principis: el de l'autonomia local i el de la primacia de la voluntat municipal.

S'hauria de diferenciar un règim jurídic per a la toponímia major i un altre per a la toponímia menor. Aquest darrer amb un procediment més simplificat.

També s'hauria de preveure un règim simplificat per a aquells supòsits que només impliquen una correcció lingüística o la catalanització del nom.

Seria convenient, si més no, en el cas dels topònims majors, donar participació als ciutadans, a través de la informació pública, abans de la presa de decisions.

Es podria estudiar la possibilitat d'establir algun tipus de sanció per a les entitats locals que es neguin a normalitzar els topònims dels seus municipis.

Podria ser oportú crear, en el si de la UIB, una comissió tècnica o un grup, de caràcter multidisciplinari (lingüistes, geògrafs, historiadors, etc.), encarregat d'emetre l'informe preceptiu que estableix la LNL.

També fóra oportú crear, dependent del Govern de la comunitat autònoma, un Registre d'entitats locals i un nomenclàtor geogràfic, en el qual s'haurien de registrar tots els topònims oficials, majors i menors, de les Illes Balears.

I, ja per acabar aquesta ponència, permeteu-me fer un prec al Gabinet d'Onomàstica de la UIB: crear una pàgina web, de fàcil accés, en la qual es publiquin tots els topònims, majors i menors. Estic convençut que donar publicitat als noms de lloc és el millor sistema per a la seva divulgació i normalització entre la població.

**LA NOVA TOPONÍMIA:
URBANISME I TOPONÍMIA.
NORMATIVA, PRÀCTICA I LÍMITS**

Joan Anton Rabella i Ribas

Tècnic de l'Oficina d'Onomàstica
de l'Institut d'Estudis Catalans

La creació de nous topònims a l'àrea de la llengua catalana varia de manera significativa a cada territori, d'una banda, en funció del marc legal —que no és únic, sinó que pot presentar diferències importants segons l'administració— i, de l'altra, en funció de la situació sociolingüística —que és ben diferent a les Illes o al Principat de la que es dona al País Valencià o la Catalunya del Nord. En aquest cas, i d'acord amb els objectius d'aquest seminari, centrarem el nostre treball en l'anàlisi de la situació a Catalunya.

1. TIPOLOGIA DE LA NOVA TOPONÍMIA

La creació de nova toponímia es produeix bàsicament en l'àmbit urbanístic, és a dir, en la denominació de nous noms relacionats amb el poblament i les activitats humanes. Contràriament, la creació és molt reduïda en els noms propis de caràcter geogràfic perquè, almenys des d'un punt de vista general, els accidents geogràfics, com els cursos d'aigua o els elements orogràfics —les muntanyes, els colls, les planes, etc.—, tenen una denominació de caràcter històric o tradicional coneguda.

Tanmateix, en aquests casos hi ha dues situacions en què sí es dona la necessitat de generació de nova toponímia: en primer lloc, quan s'ha produït la pèrdua del nom en una àrea rural, bé sigui directament pel despoblament, bé sigui per la manca d'explotació dels recursos agrícoles, forestals o ramaders; i, en segon lloc, quan es vol designar un element geogràfic que no havia rebut cap nom, com podria ser una part d'una platja, que solament tenia un nom per a tot el conjunt —i que ara per motius urbanístics es vol identificar amb diferents noms, per exemple, si l'espai continu és compartit per més d'un municipi—, o paratges o elements molt concrets de zones de muntanya, avui molt freqüentades, que només tenien un nom més general, com seria una petita agulla o un estanyol secundari.

En aquests casos, cal recórrer a la creació de nous noms —sovint de caràcter descriptiu o que fan referència als topònims amb què es relacionen—, però es tracta d'una situació que podem considerar minoritària dins el procés de creació de nova toponímia. En primer lloc, caldria cercar exhaustivament si existeix una denominació històrica, no solament en la

documentació antiga, sinó també per mitjà de l'enquesta entre la població que en té un millor coneixement directe, abans d'atribuir-li un nom nou perquè aquest no pugui acabar substituint una denominació que ja existeix. Si es comprova que realment no té cap nom, en primer lloc s'hauria d'optar per una denominació de caràcter descriptiu o que es relacioni amb el conjunt toponímic on es troba situat (si es vol donar nom a una agulla orogràfica d'un conjunt d'agulles, per exemple les *agulles d'Amitges* al Pallars Sobirà, serà millor denominar-la com *agulla Petita d'Amitges*, que no donar-li un nom inventat o d'un personatge històric). Solament una vegada esgotades aquestes vies resultaria aconsellable recórrer als noms de personatges (com el *pic Verdager*, a la Pica d'Estats, també al Pallars Sobirà).

Però, com assenyalàvem, la gran majoria de la nova toponímia es relaciona amb el poblament i les activitats humanes, i de manera més concreta es tracta de noms de caràcter urbanístic i comercial. D'una banda, doncs, hi ha el nom de les urbanitzacions o els barris de nova creació de poblacions ja existents; i, de l'altra, hi ha el nom dels equipaments, que poden ser de caràcter industrial (com polígons industrials), comercial (com centres comercials) o divers (com poliesportius, parcs, auditoris, etc.).

I encara podríem considerar que existeix una altra via per crear nous noms en aquests àmbits, com ho és la modificació dels topònims existents, des del canvi de nom d'un municipi, fins a la substitució del nom d'un equipament per un de nou.

2. MARC LEGAL DE LA TOPONÍMIA

A Catalunya, l'article 18 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, estableix el marc legal de la toponímia. Aquesta llei, en primer lloc, determina que els topònims catalans —és a dir, tots els de Catalunya, llevat dels de la Vall d'Aran— tenen una única forma oficial en llengua catalana:

Els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen l'aranesa.

En segon lloc, en aquell mateix paràgraf, exposa que la forma ortogràfica dels topònims catalans es regeix per la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquesta referència remet a la Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'IEC, que determina que aquesta institució és l'única competent sobre la normativa de la llengua catalana i que n'especifica l'abast públic i social:

L'ús lingüístic dels òrgans de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de l'Administració de l'Estat a Catalunya i les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que depenen de les esmentades administracions ha de respectar la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans.

En tercer lloc, la Llei de política lingüística especifica en els punts 2 i 3 la distribució de les competències legals en toponímia: mentre que els topònims de caràcter geogràfic són competència de la Generalitat, els noms dels municipis i dels nuclis de població ho són dels ajuntaments:

2. La determinació de la denominació dels municipis i les comarques es regeix per la legislació de règim local.

3. La determinació del nom de les vies urbanes i els nuclis de població de tota mena correspon als ajuntaments, i la dels altres topònims de Catalunya correspon al Govern de la Generalitat, incloses les vies interurbanes, sigui quina sigui la dependència.

La referència als nuclis de població és la principal novetat de la Llei de política lingüística respecte de la Llei de normalització lingüística anterior (Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya), en la qual solament els noms dels municipis eren de competència municipal, mentre que els dels nuclis de població ho eren de la Generalitat (punt 2 de l'article 12):

D'acord amb els procediments legals establerts, correspon al Consell Executiu de la Generalitat la determinació dels noms oficials dels territoris, dels nuclis de població, de les vies de comunicació interurbanes dependents de la Generalitat i dels toponímics de Catalunya. El nom de les vies urbanes ha d'ésser determinat per l'ajuntament corresponent.

A banda d'aquesta legislació sobre toponímia, hi ha diversos articles de lleis i decrets que fan referència de manera concreta a la retolació.

El punt 4 del mateix article 18 de la Llei de política lingüística especifica que la retolació és competència de la Generalitat, que ha de vetllar perquè es respecti el que s'ha determinat en els punts anteriors:

Les denominacions a què es refereixen els apartats 2 i 3 són les legals a tots els efectes i la retolació s'hi ha d'acordar. Correspon al Govern de la Generalitat de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant en tots els casos les normes internacionals que han passat a formar part del dret intern.

Els articles 2 i 6 del Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia especifica que la retolació de totes les vies urbanes i interurbanes de Catalunya ha de fer constar els topònims de Catalunya exclusivament en la seva forma oficial, que com ja hem apuntat, és la catalana per als topònims catalans i l'aranesa per als topònims aranesos:

2.1 La retolació a totes les vies urbanes i interurbanes dins el territori de Catalunya ha de fer constar els topònims de Catalunya exclusivament en la seva forma oficial, amb l'única excepció del que disposa l'apartat 3 d'aquest article.

Així mateix, aquests articles van més enllà i també fan referència a l'ús de l'exonímia en la retolació i a l'ús de la retolació de la toponímia catalana a la Vall d'Aran i de l'aranesa a la resta de Catalunya:

2.2 Quan en la retolació de les vies urbanes o interurbanes s'indiqui la direcció cap a un lloc de fora de Catalunya, el topònim corresponent ha de figurar en català si té una forma tradicional en aquesta llengua, sens perjudici que pugui figurar també en altres llengües. A la Val d'Aran, aquesta norma s'ha d'aplicar referida a l'aranès, en lloc del català.

2.3 Les prescripcions que estableix l'apartat anterior s'han d'aplicar també, dins el territori de Catalunya, als rètols situats fora de la Val d'Aran que designin topònims aranesos i als rètols situats a la Val d'Aran que designin topònims catalans de fora de la vall.

Resulta especialment important per a la retolació el contingut de l'article 6, que estableix la prohibició de rètols viaris amb el nom d'urbanitzacions privades, de nuclis de població disseminada o de vies d'aquests nuclis si no hi consten en la seva forma oficial o tradicional:

6.1 Queda prohibida la col·locació a la via pública de rètols que continguin topònims de Catalunya inclosos en la denominació d'urbanitzacions privades, d'altres establiments de població disseminada o dels seus vials, si no hi figuren en la forma oficial o, si de cas hi manca, en la forma toponímica tradicional.

Ateses aquestes disposicions legals, cal tenir en compte el valor legal dels topònims que figuren en el *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*, publicat l'octubre de 2003 per la Generalitat arran de la resolució 563/V del Parlament de Catalunya, de 7 de maig de 1998, sobre l'elaboració d'un nomenclàtor oficial. Precisament com a conseqüència de les tasques de realització d'aquest nomenclàtor es va crear la Comissió de Toponímia de Catalunya, com recull el Decret 59/2001, de 23 de gener.

3. PRINCIPALS ASPECTES PROBLEMÀTICS DEL MARC LEGAL

Encara que el contingut d'aquestes disposicions legals sobre la forma oficial dels topònims catalans i sobre el seu ús en la retolació sembla inequívoc —i fins i tot fàcilment entenedor i clar malgrat la prosa administrativa—, la realitat no resulta tan senzilla, i existeixen diversos aspectes problemàtics a l'hora de fixar la toponímia oficial.

El conflicte principal es produeix a l'hora d'establir la prioritat entre la llei sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans i les lleis que recullen les competències dels ajuntaments sobre la denominació dels municipis i dels nuclis de població en aquells casos

en què no coincideix la forma del nom determinada per l'Institut (per exemple, *el Figueró*) i la utilitzada pels ajuntaments (*Ø Figaró*).

Si tenim en compte totes les referències legals a l'aplicació de la normativa lingüística vigent, des de la perspectiva de l'IEC no es produeix cap situació de conflicte legal perquè en realitat no és el mateix el nom que la forma normativa d'aquest nom. Així, caldria diferenciar el que és la **determinació del nom**, que és de competència municipal, del que és la **fixació ortogràfica** d'aquest nom, que és un procés de caràcter estrictament lingüístic i que, per tant, és competència de l'Institut (de la mateixa manera que seria competència d'un enginyer i no del ple d'un ajuntament determinar els aspectes tècnics de la construcció d'un viaducte).

D'aquesta manera, per exemple, un ajuntament pot decidir si el municipi o un nucli de població s'anomena *Sant Pere* o *Santa Margarida*, o *Utxafava* o *Vila-sana*, però no pot, no hauria de poder, establir la forma ortogràfica oficial, i encara menys si aquesta és contrària a la normativa lingüística actual (i així no s'haurien d'acceptar formes com *Lladó* (sic) [Alt Empordà], enfront de la forma normativa, *Lledó*, de la resta de topònims homònims del domini lingüístic, o com *Al-kanís* (sic) [Rosselló, Segrià], per *Alcanís*, que resulta tan grotesc com si es proposés escriure *Cornellà* amb *K*).

Aquesta situació, que tradicionalment des de la Direcció General d'Administració Local de la Generalitat s'ha interpretat en el sentit que ho han fet els ajuntaments, ha provocat que el *Nomenclàtor oficial de toponímia major* inclogui més d'un centenar de noms que presenten **grafies no normatives** —com finals en *-as* (*Can Carreras* [Calella, Maresme]), o noms amb *-k* (*Begues Park* [Begues, Baix Llobregat]) o *-y* (*Can Guey* [Torrelles de Llobregat, Baix Llobregat])— o que corresponen a **noms espuris** (com *King Park* [Sils, Selva] o *Tourist Club* [Caldes de Malavella, Selva]) o a **noms comercials** (com *Buvisa* [Premià de Mar, Maresme] o *Fibracolor* [Tordera, Maresme]). L'aspecte quantitatiu (poc més d'un centenar de noms en un nomenclàtor que n'inclou gairebé quaranta mil) no fa que aquesta situació resulti menys negativa toponímicament.

La manca d'una pràctica adequada des de l'Administració, en aquest cas des de la Generalitat, ha permès que s'estengués aquest ús incorrecte de la toponímia. És una situació que, almenys fins avui, sembla que solament es pot solucionar per la via administrativa i/o judicial. A Catalunya, i segons la informació de què disposem, solament s'ha seguit el procés contenciós administratiu fins al final en un cas, concretament en la sol·licitud de canvi de nom del municipi de Josa i Tuixén, en què l'ajuntament volia canviar el segon nom per *Tuixent*. En aquell cas, i després de l'informe negatiu per part de l'Institut d'Estudis Catalans, el Departament de Governació i Administracions Públiques va denegar el canvi de nom en el Decret 397/2004, de 5 d'octubre. En aquest mateix sentit, cal tenir en compte que ja existia, a nivell estatal, una sentència del Tribunal Superior de Justícia a favor de l'oficialitat única de la forma *A Coruña* (100885 – TS 3a Secd. 4a S 25 Sep. 2000). No creiem, però, que la solució sigui recórrer de manera regular a la via contenciosa administrativa per resoldre aquests casos, ja que resulta complicada i feixuga.

Aquesta mala pràctica, que segueixen uns pocs ajuntaments, podria acabar provocant, a mitjà termini, una modificació del marc legal que evitaria aquesta degradació de la toponímia. Així, durant la primera Jornada de la Comisión de Nombres Geográficos del Consejo Superior Geográfico —titulada *La normalització de la toponímia a Espanya* i realitzada a la seu de l'Institut Cartogràfic de Catalunya el 19 de desembre de 2007—, les intervencions

de les representants de l'Institut Geográfico Nacional, Margarita Azcárate i Adela Alcázar, van reflectir que la preocupació per l'ús incorrecte de la toponímia per part d'alguns ajuntaments depassava l'àmbit català i es començava a considerar un problema de caràcter general. Per aquest motiu es va plantejar la possibilitat que s'hagués d'acabar modificant el marc legal perquè aquest reflectís sense ambigüitats que els noms oficials no puguin incloure formes incorrectes lingüísticament ni noms de caràcter comercial o aliens a la tradició toponomàstica de cada territori.

4. LA CREACIÓ DE NOUS TOPÒNIMS

Com indicàvem anteriorment, a Catalunya la creació de nous topònims es dona bàsicament en l'àmbit del poblament i de les activitats humanes, mentre que la formació de noms geogràfics nous es pot considerar minoritària. Aquesta, però, és una situació que varia territorialment, de manera que avui encara podem trobar països on la creació de toponímia geogràfica és molt important, com al Quebec, que compta encara amb grans extensions de territori pràcticament deshabitades i sense denominacions conegudes, de manera que una de les principals funcions de la Comission de Toponymie du Québec ha estat donar nom als nombrosos elements geogràfics d'aquells territoris. I aquesta no ha estat precisament una tasca senzilla, sinó que han hagut d'establir processos diversos per poder donar nom a un nombre tan gran de llocs (publicats al butlletí de la Comission de Toponymie «Toponimix. Note toponymique 12», amb el títol de *La création de noms géographiques*, i també, de manera més abreujada, a l'estudi introductori de *Noms et lieux du Québec. Dictionnaire illustré* (Québec, Publications du Québec, 1994), concretament a *II. Les processus dénominatifs*, pàg. xxiii-xxiv).

Si tornem a Catalunya, com apuntàvem, la creació de nous topònims se centra principalment en l'àmbit que podríem denominar urbà: en primer lloc, els noms relacionats amb nuclis de poblament; en segon lloc, els noms d'equipaments relacionats amb l'activitat humana, des de la indústria (polígons industrials) o el comerç (centres comercials), fins al lleure o les activitats culturals (arxius, museus, teatres, auditoris, parcs, jardins, poliesportius, estadis, etc.), i finalment, els noms de les vies públiques (carrers, places, etc.).

I d'acord amb la diversitat d'aquesta tipologia, també varien les característiques de la creació de nous topònims.

4.1. Noms de municipis

Aquest és el conjunt en què es produeixen menys noms nous. Malgrat l'estabilitat dels noms dels municipis, bàsicament es donen dos processos per crear noms nous:

1) La nova denominació del que realment són nous municipis (sovint formats a partir d'una agregació, com en el cas de *la Vall de Boí*, que agrupa els antics municipis de Barruera i de Durro), que és un cas minoritari.

2) El canvi de denominació d'un municipi ja existent, que habitualment consisteix en l'**agregació del nom d'algun altre nucli de població** perquè s'hi vegi representat (com s'ha donat a *Montagut i Oix* en lloc de *Montagut* [2002], *Boadella i les Escaules* en lloc de *Boadella d'Empordà* [2003], *Passanant i Belltall* en lloc de *Passanant* [2005], *Saus, Camallera i Llampaies* en lloc de *Saus* [2006] o *Vimbodí i Poblet* en lloc de *Vimbodí* [2006]) o en l'**agregació o canvi de determinant**, amb la intenció de permetre una localització adequada del topònim (*Fogars de la Selva* en lloc de *Fogars de Tordera* [1998], *Sorribes de la Vansa* en lloc de *Sorribes* [2004] o *Cabrera d'Anoia* en lloc de *Cabrera d'Igualada* [2006]), una opció en què també s'hi pot afegir la valoració positiva d'alguns topònims, sovint des del punt de vista turístic (*Lles* va passar a denominar-se *Lles de Cerdanya*, amb el determinatiu *de Cerdanya*, que, a més d'un valor geogràfic, actualment és un terme prestigiós des del punt de vista turístic).

4.2. Noms de nuclis de població

Malgrat que la denominació dels nuclis de població hauria de resultar estable de manera similar al nom dels municipis, ja que generalment corresponen als noms de pobles, viles i ciutats, i que, per tant, tenen una denominació històrica, des del punt de vista administratiu la situació resulta complicada, perquè els ajuntaments varien significativament en el nombre de nuclis de població que declaren a l'Institut Nacional de Estadística, a la Direcció General d'Administració Local i a l'Institut d'Estadística de Catalunya de la Generalitat, i també en la forma ortogràfica d'aquests noms.

Pel que fa a la variació en el nombre de nuclis de població, cal tenir en compte que en alguns moments resulta avantatjós per als ajuntaments declarar una quantitat més gran de nuclis per optar a obtenir més recursos. Mentre que pel que fa a les variacions en la forma dels noms, molt sovint no hi ha una intencionalitat respecte de la forma lingüística proposada, sinó que en els escrits de força ajuntaments hi ha imprecisions i errades gràfiques, com la manca d'accents quan escriuen tot el nom amb majúscules o com l'absència de l'article, encara que habitualment aquest sigui d'ús general tant per escrit com oralment.

En aquest sentit, les llistes dels noms dels nuclis de població dreçades pels ajuntaments sovint introdueixen massa noms i formes incorrectes, generalment per un ús poc acurat de la toponímia més que per la voluntat d'emprar uns noms amb una forma determinada diferent de la solució normativa (situació, però, que també es dona en alguns casos).

4.3. Noms d'urbanitzacions i de nous conjunts d'habitatges

Històricament s'ha considerat que els noms de les urbanitzacions han estat i són el principal factor de degradació de la toponímia a l'àrea de la llengua catalana. Joies com *Buenos Aires* (Callús, Bages), *Diamant del Vallès* (Bigues i Riells, Vallès Oriental), *Júnior Park* (Riells i Viabrea, Selva), *l'Hidalgo* (l'Ametlla de Mar, Baix Ebre), *los Rosales* (Sant Quirze del Vallès, Vallès Occidental), *Montecarlo* (Alcanar, Montsià), *Monterrey Park* (Mediona, Alt Penedès), *Niàgara Parc* (Tordera, Maresme), *Royal Park* (Gualba, Vallès

Oriental) o *Safari* (Gelida, Alt Penedès) han estat fonamentals per crear aquesta sensació de desgavell onomàstic en la denominació de les urbanitzacions.

A Catalunya la gran majoria d'aquest tipus de noms, aliens i confrontats a la tradició toponomàstica del país, són l'herència d'una altra època, del creixement urbanístic descontrolat del final del franquisme i del començament de l'etapa posterior. Avui, en bona mesura aquesta entrada de toponímia espúria s'ha aturat, però encara podem trobar amb massa facilitat noms inadequats en les urbanitzacions i promocions d'habitatges de nova construcció, sovint ja no tan exageradament ridículs, però encara amb suposades connotacions positives des del punt de vista comercial (en lloc del terme *Park* ara hi trobem referències com *Paradís: Vallmoll Paradís, Paradís Bonaire*, etc.).

En aquests casos, caldria aconseguir que els ajuntaments compreguessin que moltes d'aquestes urbanitzacions o d'aquests conjunts d'habitatges que es construeixen als seus municipis amb el pas del temps esdevindran nuclis de població o barris d'aquests municipis, de manera que les denominacions que presenten s'incorporaran tard o d'hora al patrimoni toponímic del municipi. No s'han de veure, doncs, com a noms particulars o privats de caràcter comercial, sinó que ja incideixen en l'àmbit públic i tenen una repercussió social. Per aquesta raó, caldria recordar que durant el període d'exposició dels plans urbanístics es poden i s'haurien de presentar al·legacions, no solament per qüestió de delimitació o seguretat, per exemple, sinó també per motius de respecte del patrimoni cultural, en aquest cas onomàstic. L'existència d'una xarxa lingüística distribuïda pel territori, per mitjà dels serveis i oficines del Consorci per a la Normalització Lingüística, hauria de fer possible aquesta tasca. Per aquest motiu l'any 2006 la Comissió de Toponímia de Catalunya, de la qual formen part la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, va publicar *Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal*, un treball de caràcter eminentment pràctic que vol ajudar a difondre l'ús correcte de la toponímia a nivell municipal i que hauria de contribuir de manera significativa a resoldre aquesta qüestió.

4.4. Noms d'equipaments industrials i comercials

Si bé no resulta gaire clara la frontera entre els noms dels polígons industrials i els dels equipaments de caràcter comercial, podem comprovar que els primers algunes vegades acaben formant part de la toponímia d'ús públic —i fins i tot consten en els nomenclàtors, i els ajuntaments els arriben a declarar com a nuclis de població—, mentre que els segons s'haurien de relacionar de manera més estricta amb l'àmbit privat.

Sovint els polígons industrials segueixen els criteris toponímics adients i prenen el nom del topònim concret on se situen (*polígon industrial de les Ginesteres* [Collbató, Baix Llobregat], *polígon industrial Mas Ferrer* [Figueres, Alt Empordà], *polígon industrial Mas d'en Prat* [Vic, Osona], etc.) o del municipi o del territori (*polígon industrial d'Alforja* [Alforja, Baix Camp], *polígon industrial del Segre* [Lleida, Segrià], etc.).

En el cas del nom d'equipaments de caràcter comercial trobem una gradació difícil d'establir entre el que serien noms estrictament comercials (quan el nom d'un centre comercial coincideix amb el nom d'una marca enregistrada) i denominacions que podem considerar més properes al que seria un topònim (com *l'Illa Diagonal* [Barcelona] o *la Farga de l'Hospitalet*

[l'Hospitalet de Llobregat]) o que prenen el nom del topònim (*centre comercial Can Cuiàs* [Montcada i Reixac, Vallès Occidental] o *centre comercial Can Soleret* [Mataró, Maresme]).

En aquests casos, quan el nom inclou o fa referència al topònim on se situa, cal aconseguir que s'escrigui amb la forma lingüísticament correcta. De la mateixa manera que succeeix amb els noms de les urbanitzacions, que s'associen a l'activitat comercial privada, en el cas dels equipaments comercials, les seves denominacions moltes vegades no han estat considerades com a topònims i sovint han restat al marge de la correcció lingüística. Però com en el nom de les urbanitzacions, és possible, i necessari, intervenir-hi, com es va fer, per exemple, en el cas del *centre comercial de Can Cuiàs*, que inicialment escrivien amb *-y-*, *Can Cuyàs* (sic), però que es va poder canviar a partir de les gestions de la Comissió de Toponímia de Catalunya i de la tasca de proximitat realitzada pels tècnics del CPNL.

4.5. Noms de vies i equipaments urbans

Des d'un punt de vista general, els noms de les vies urbanes presenten una major correcció lingüística perquè històricament ja s'ha tingut en compte el seu valor onomàstic. És cert que podem trobar-hi errades (i encara més si ens fixem en la retolació i no en la guia de carrers municipal), algunes per manca de criteri, d'altres de caràcter més pràctic, però normalment aquests noms han estat tractats amb un interès considerable. Els dubtes, però, a l'hora de resoldre aspectes concrets de la denominació i la retolació viària són nombrosos i, per aquest motiu, a partir de les consultes rebudes a l'Oficina d'Onomàstica des del començament de la dècada dels anys noranta, es va donar molta importància a aquest apartat dels *Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal*.

Moltes de les poblacions de més habitants compten amb comissions encarregades de la nomenclatura urbana, les quals en algun cas depassen el que seria estrictament el nom de les vies urbanes i tenen en compte tota la toponímia de la població, com és el cas de la Comissió del Nomenclàtor d'Espais Públics de Terrassa.

Aquest fet ha permès que la toponímia urbana vagi millorant progressivament, malgrat que resulti inevitable que a vegades apareguin casos conflictius amb noms que presenten una forma tradicional prenortativa i que costa molt de canviar per la solució normativa una vegada s'ha generalitzat l'ús d'aquell topònim. Tenim casos com el de *Can Boixeres*, sovint escrit *Can Buxeres* (sic), o el de *Can Rigal* —que hauríem d'escriure de manera més precisa *Rigald* (com *Eudald*, *Guitard*, *Llopard*, *Renard*, etc.)—, que no es pot mantenir amb la forma *Rigalt* (sic), tots dos a l'Hospitalet de Llobregat.

Encara hi ha algunes tendències actuals que poden incidir negativament sobre la toponímia urbana. En algun cas s'ha donat la proposta d'incloure noms que estan més a prop de l'àmbit privat que del públic (com la proposta de *Camp Nou* per a una parada de metro, mentre que caldria delimitar amb una major precisió què és un nom d'un element arquitectònic, com *la Sagrada Família*, i què és un nom que fa referència a una entitat privada, en aquest cas un club esportiu) i en algun altre cas s'ha proposat el nom d'un personatge per a un element urbà sense tenir en compte que el mateix nom ja té un ús públic (com és el cas de la proposició de denominar una parada de metro amb el nom d'*Ernest Lluch* quan ja hi ha uns jardins i una plaça que porten el seu nom).

I de la mateixa manera que reben nom les vies públiques, sovint els nous equipaments (com els poliesportius, teatres, parcs, etc.) també inclouen un nom, que normalment pren la denominació històrica del lloc on se situen (com el *parc de la Devesa* [Girona] o el *parc de Bederrida* [Barcelona]) o, encara més habitualment, que rep el nom d'algun personatge significatiu (com el *centre d'educació infantil i primària Miquel Martí i Pol* [Viladecans, Baix Llobregat], el *teatre auditori Felip Pedrell* [Tortosa, Baix Ebre] o l'*arxiu històric Fidel Fita* [Arenys de Mar, Maresme]).

5. VIES D'ACTUACIÓ EN LA CREACIÓ DE LA NOVA TOPONÍMIA

Sobre aquesta situació que acabem de descriure, però, cal plantejar com s'hi pot incidir perquè encara es creen i es difonen noms incorrectes lingüísticament i toponomàsticament. Creiem que solament hi ha dues vies d'actuació: la intervenció i la prevenció.

Quant a la intervenció, la legislació permet actuar no solament en el moment de la creació d'un nom, sinó també una vegada aquest ja ha estat oficialitzat. Aquesta és una possibilitat que, com ja hem indicat anteriorment, cal tenir en compte i que hauria de permetre esmenar aquells noms més allunyats de la tradició toponímica catalana, tant els que presenten formes incorrectes des del punt de vista de la normativa lingüística, com els que corresponen a denominacions de caràcter comercial.

És una via complicada i pot resultar conflictiva administrativament, en la relació amb els ajuntaments, i problemàtica socialment si la forma no normativa ha tingut un ús extens. Caldria, doncs, fer-ne un ús responsable i no prolix, però no renunciar-hi apriorísticament per les dificultats a què ens referim (no és tant un problema de marc legal, el qual permet aquests canvis, com ja hem exemplificat, sinó de voluntat política). Un bon exemple que és una via operativa el tenim en l'Ajuntament de Terrassa —que com indicàvem anteriorment compta amb una comissió toponímica molt activa—, el qual va canviar el nom del barri *el Sosiego* (format a partir de la incorporació de la urbanització al nucli urbà) pel nom històric del paratge, *Can Palet de Vist Alegre* (Decret 1890, d'1 de juliol de 1994), o en l'Ajuntament de Montcada i Reixac, que, com ja hem assenyalat, va acordar el canvi de nom *Can Cuyàs* (sic) per *Can Cuiàs* (Acord de la Comissió de Govern de 14 de maig de 2001).

En aquest sentit, s'hauria de fomentar que els municipis exercissin no solament els drets de les seves competències, sinó també els deures que comporten: com hem vist, actualment els ajuntaments també tenen competències sobre el nom dels seus nuclis de població, a més del nom del municipi i del cap del municipi. D'aquesta manera, per exemple, l'Ajuntament de Viladecavalls ha esmenat el nom incorrecte de dos nuclis de població, *Can Tries* i *Can Gonteres*, en lloc de *Can Trias* (sic) i *Can Guanteres* (sic).

La segona via és la prevenció. La tasca de conscienciació del valor del patrimoni toponímic resulta, certament, lenta i difícil, però també és un procés que cal potenciar i al qual tampoc no s'ha de renunciar. La participació dels municipis en la Comissió de Toponímia

per mitjà de les seves associacions obre la porta a la col·laboració i a la difusió d'aquest valor i dels criteris per a l'establiment i l'ús de la toponímia. La publicació dels *Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal* va suposar a Catalunya un primer pas, una primera eina, que ha d'anar seguit d'altres passos que permetin l'aplicació més generalitzada d'aquests criteris per part dels ajuntaments. En aquest sentit, la tasca de la Comissió de Toponímia no ha fet més que començar i podríem dir que resulta molt més important treballar per difondre i aplicar aquells criteris que el fet mateix de la publicació material d'aquell treball.

Cal, doncs, continuar la tasca de formació per prevenir i evitar la creació de topònims incorrectes gràcies a la feina dels ajuntaments i de la xarxa lingüística existent arreu del país. Aquesta tasca hauria de permetre la creació d'una nova toponímia correcta i adequada, al mateix temps que es continua treballant per esmenar els casos més flagrants de les denominacions incorrectes existents.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES I LEGALS

Criteris per a la toponímia d'àmbit municipal, Barcelona, Comissió de Toponímia de Catalunya, Generalitat de Catalunya, 2006.

Decret 78/1991, de 8 d'abril, sobre l'ús de la toponímia.

Decret 59/2001, de 23 de gener, pel qual s'estableix la Comissió de Toponímia.

Decret 397/2004, de 5 d'octubre, pel qual es denega el canvi de nom del municipi de Josa i Tuixén pel de Josa i Tuixent.

La création de noms géographiques, dins «Toponimix. Note toponymique 12», Québec, Commission de Toponymie du Québec, Publications du Québec, s. d.

Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya.

Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans.

Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

Noms et lieux du Québec. Dictionnaire illustré, Québec, Commission de Toponymie du Québec, Publications du Québec, 1994.

Resolució 563/V del Parlament de Catalunya, de 7 de maig de 1998, sobre l'elaboració d'un nomenclàtor oficial de la toponímia major de Catalunya.

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

Fernanda M. Ramon Tous

Regidora de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística
de l'Ajuntament de Palma

1. ANTECEDENTS

El procés de normalització del nomenclàtor de Palma per adaptar-lo a la nova realitat democràtica i a l'ús de la llengua catalana com a pròpia i oficial a la ciutat i, per tant, a la retolació dels noms dels carrers, ha passat per diverses fases:

L'any 1979, amb el primer consistori democràtic, es va substituir la denominació d'algunes de les vies més importants de la ciutat, amb noms vinculats al règim anterior: General Franco per passeig del Born, José Antonio per Constitució, General Goded per Palau Reial o Primo de Rivera per Gabriel Alomar i Villalonga. A partir d'aquest any es varen anar reemplaçant algunes denominacions franquistes i traduint al català noms de carrers.

Els anys 1988 i 1989 es va intensificar la traducció al català i en alguns casos substitució dels noms dels carrers de l'Eixample de Palma. D'aquesta normalització toponímica, que es va fer a partir de l'Informe sobre la toponímia urbana de Palma i proposta de revisió elaborat l'any 1986 pel Departament de Llengua Catalana i Lingüística General de la UIB, en quedaren al marge bastants de carrers relacionats amb el règim anterior i d'altres pendents d'estudi. Es començava a complir així el que establia el Programa de normalització lingüística, aprovat pel Ple de l'Ajuntament el 9 d'octubre de 1981, segons el qual els noms de carrers s'havien de retolar en català, donant-los els seus noms populars i tradicionals o els noms de personatges i institucions de la ciutat, del país o d'abast universal, sense prescindir de les personalitats polítiques que haguessin transcendit la seva adscripció partidista i fossin una part valuosa del patrimoni històric col·lectiu.

L'any 1990, concretament a les sessions plenàries del 29 de març i del 30 de maig, es va aprovar recuperar les denominacions tradicionals dels vials de la Ciutat Antiga, tret d'alguns casos concrets, com les actuals avingudes d'Alemanya i Portugal, que no tenien nom tradicional. Els acords es varen prendre a partir de les propostes de l'Informe esmentat, amb algunes modificacions introduïdes per una comissió formada per Gabriel Bibiloni, autor de l'Informe, l'arquitecte Gabriel Alomar, el cap de la Secció de Població, el cronista de la Ciutat i l'assessor lingüístic. Havien passat quatre anys des de l'aprovació de la Llei de normalització lingüística i del Reglament municipal de normalització lingüística perquè la gran majoria dels carrers de Palma tinguessin el nom en català.

Després del període 1988-1990, en què es va dur a terme la normalització toponímica de la majoria de carrers de Palma, es va anar traduint al català o reemplaçant la denominació d'algunes vies que quedaven pendents. D'aquesta manera, el juny de 2007 hi havia a Palma 2.520 carrers amb el nom en català i 180 carrers (7,14%) amb el nom encara en castellà.

2. JUSTIFICACIÓ I OBJECTIUS DE LA REVISIÓ ACTUAL

L'equip de govern municipal sorgit de les eleccions de 2007 es va proposar concloure la revisió del nomenclàtor de Palma iniciada l'any 1979, amb la finalitat que es complís l'article 14 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística, és a dir, que el nom de les vies urbanes sigui en llengua catalana i que es doni preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons.

D'altra banda, aquesta revisió també s'ajusta a les previsions del Reglament municipal de normalització lingüística, el qual a l'article 4 estableix que «tots els topònims de la ciutat de Palma i del seu terme municipal tenen com a única forma oficial la catalana». El Reglament, a més, defineix com a topònims «el nom de la ciutat, els dels barris o altres nuclis de població concentrada o aïllada; el dels carrers, les places o altres vies públiques; el de les estacions, les parades o altres denominacions de les comunicacions urbanes o interurbanes; el dels torrents, les muntanyes i altres accidents geogràfics, i, en general, qual-sevol denominació que serveixi per indicar un indret o un espai determinats». Finalment, el Reglament preveu que la normalització dels topònims es faci d'acord amb el que disposa l'esmentat art. 14 de la Llei de normalització lingüística.

A les previsions legals establertes per la Llei de normalització lingüística i el Reglament municipal de normalització lingüística, és a dir, la denominació en català de les vies urbanes i la preferència per la toponímia cultural tradicional i els elements culturals autòctons a l'hora de denominar les vies, s'hi afegia una altra circumstància legal que reforçava la necessitat de la revisió: la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i amplien drets i s'estableixen mesures en favor dels qui patiren persecució o violència durant la Guerra Civil i la Dictadura, coneguda com a Llei de la memòria històrica. L'article 15.1 d'aquesta llei disposa que les administracions públiques han de prendre les mesures oportunes per a la retirada d'escuts, insígnies, plaques i altres objectes o mencions commemoratives d'exaltació, personal o col·lectiva, de la sublevació militar, de la Guerra Civil i de la repressió de la Dictadura.

El nomenclàtor de Palma és un paradigma de l'efecte devastador d'aquests esdeveniments en la toponímia. El 29 d'abril de 1942 es va aprovar un dictamen de la Comisión para el Arreglo y Coordinación del Nomenclator de las Calles de esta Ciudad, pel qual es fixaven els noms de 229 carrers, la immensa majoria dels quals vinculats al bàndol guanyador de la Guerra Civil.

També, i responent als objectius del marc del Pla municipal per a la igualtat d'oportunitats entre homes i dones 2006-2009, que es planteja entre d'altres incorporar i introduir el principi d'igualtat a les polítiques municipals i eliminar els obstacles que impedeixen la

igualtat i els estereotips sexistes encara existents, es pretenia pal·liar el dèficit de presència de noms de dones al nomenclàtor, tenint en compte, no obstant això, que aquest dèficit era en part causat per les dificultats afegides que patien les dones a l'hora d'aconseguir una certa notorietat social, literària, científica, etc., que els permetés ser tingudes en compte per donar nom a una via.

Finalment, ja que s'iniciava un procés de revisió, també semblava convenient corregir alguns errors comesos en la normalització toponímica que s'havia dut a terme fins aleshores.

D'aquesta manera, per atendre les disposicions legals vigents i en consonància amb la voluntat de completar la normalització del nomenclàtor de Palma, es va posar en marxa un procés de revisió amb els objectius següents:

- Fer que totes les vies de Palma tinguessin el nom en català.
- Reemplaçar les denominacions relacionades amb la Guerra Civil i la Dictadura.
- Recuperar, en la major mesura possible, la toponímia tradicional subjacent a la construcció de la ciutat moderna.
- Utilitzar elements culturals autòctons com a denominació de les vies.
- Pal·liar el dèficit de noms femenins al nomenclàtor.
- Esmenar alguns errors comesos en el procés de normalització seguit fins aleshores.

3. CANVIS I NOVES DENOMINACIONS

Per complir aquestes disposicions legals calia substituir les denominacions de les vies que encara estaven en castellà. A més de revisar el nomenclàtor, s'havia de respondre a les necessitats de denominació de les vies noves, originades pel desenvolupament urbanístic de la ciutat que ha anat produint noves zones urbanes o modificacions d'algunes trames viàries ja existents, com ara alguns desdoblaments de carrers.

En el cas de les noves zones urbanes s'ha seguit el criteri d'aplicar «paquets» toponímics amb una unitat temàtica, seguint una tradició del nomenclàtor vigent en diverses barriades. Així, per exemple, s'han designat amb noms de possessions els carrers de Son Gual, noms de científics i científiques els del ParcBIT, noms d'elements de la cultura popular i tradicional els de Can Coll, noms relacionats amb l'activitat industrial els del polígon de Son Valentí, noms de viatgers i viatgeres que han escrit sobre Mallorca els de Son Güells, etc.

4. PROCEDIMENT PER A LA REVISIÓ. LA COMISSIÓ DE TOPONÍMIA

En l'organització actual de l'Ajuntament de Palma la batllessa és qui té la facultat d'establir la denominació oficial d'una via mitjançant un decret. En l'organització competencial dels Serveis Administratius de l'Ajuntament, establerta mitjançant el Decret de batllia núm. 18831, de 13 de desembre de 2007, és competència de l'Àrea de Població i Demarcació Territorial «elevant a la batllessa la proposta d'assignació i canvi de denominació de les vies públiques, places i parcs». *De facto*, però, des de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística s'intervé directament en aquest procés canalitzant les propostes de canvis de denominació i noves denominacions, que són transmeses a l'esmentada Àrea de Població perquè, al seu torn, les faci arribar a la batllessa.

Per elaborar les propostes es va crear una Comissió per a la Toponímia de Palma, presidida per la regidora de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística i integrada pels membres següents:

- una persona representant de la Universitat de les Illes Balears
- un persona representant de cada una de les federacions d'associacions de veïns i entitats ciutadanes de Palma (la Federació Palmesana d'Associacions i Entitats Ciutadanes i la Federació d'Associacions de Veïns de Palma)
- un expert en toponímia
- una persona representant de l'Àrea d'Igualtat, Educació i Drets Cívics
- l'arxiver municipal
- el cap del Departament Central, en representació de l'Àrea de Població i Demarcació Territorial
- el cronista de la ciutat
- el cap del Servei d'Assessorament Lingüístic

En la seva tasca, la Comissió intenta harmonitzar diversos tipus de propostes de denominació:

- les plantejades al *Projecte de continuació i conclusió de la normalització viària de Palma*, elaborat pel representant de la Universitat de les Illes Balears, el doctor Gabriel Bibiloni Canyelles
- les que han anat fent els grups municipals —o fins i tot el Ple de l'Ajuntament—, altres institucions, entitats i particulars
- les que alguns dels seus membres plantegen *in voce* a les sessions que es duen a terme

5. EL PROJECTE DE CONTINUACIÓ I CONCLUSIÓ DE LA NORMALITZACIÓ VIÀRIA DE PALMA

Aquest projecte és fruit d'un encàrrec de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística al representant designat per la Universitat de les Illes Balears, en compliment de la Llei de normalització lingüística, que preveu aquest assessorament a l'article 14. El seu autor, el doctor Bibiloni, és un expert en toponímia, específicament en la de Palma, i ja va participar en la primera fase de la normalització toponímica duta a terme a partir de l'any 1979. El seu treball inclou els documents següents:

- Antics topònims de llocs o possessions que han quedat integrats dins la part urbanitzada de Palma.
- Vies que requereixen traducció simple.
- Vies que requereixen una nova traducció.
- Vies amb denominacions vinculades al règim franquista.
- Vies amb nom que no s'adequa a les exigències de concordança amb els valors culturals autòctons o sense prou vinculació a la nostra realitat cultural o sense prou justificació.
- Vies amb noms que contenen errors històrics.
- Vies que haurien de recuperar un nom històric o tradicional.
- Vies amb noms poc adequats.
- Vies d'escàs valor patrimonial-toponímic que podrien acollir un topònim tradicional.
- Vies amb proposta de canvi de forma.
- Vies que s'han dividit en dues per reformes urbanes i que requereixen una retitulació.
- Canvis que són conseqüència d'altres canvis de denominació.
- Canvis que són conseqüència d'una repetició.
- Canvis de nom per desdoblament.
- Canvis requerits per problemes de traducció.
- Vies amb proposta de canvis ortogràfics o similars.
- Vies que requereixen més estudi.
- Vies noves.
- Vies que requereixen una separació entre el nom oficial i la informació complementària.

- Noms d'escàs valor patrimonial-toponímic que podrien substituir-se a mesura que es necessitin carrers per a honorar nous personatges.
- Noms imposats el segle XIX, la forma dels quals hauria de ser respectada.

5.1. Principis

A més de plantejar els objectius que es persegueixen, els quals coincideixen amb els que es marquen els responsables municipals i que ja s'han esmentat, el Projecte formula uns quants principis que regeixen les seves propostes:

1. La toponímia urbana tradicional és un patrimoni cultural que s'ha de respectar i protegir, i restaurar com es fa, si escau, amb qualsevol patrimoni cultural.
2. El nomenclàtor del Centre Històric de la ciutat ha de reflectir la toponímia urbana tradicional, que no s'ha d'alterar per cap concepte, llevat que sigui per a restaurar noms tradicionals valuosos. La normalització d'aquesta toponímia està conclosa i, en tot cas, només calen alguns retocs per a acabar-la d'adequar a la dita nomenclatura tradicional.
3. Les barriades sorgides al segle XIX, abans de la construcció de la ciutat moderna (el Terreno, Santa Catalina, el Camp d'en Serralta, la Vileta, Son Rapinya, els Hostalets, Can Capes i la Soledat), conserven més o menys intacta la toponímia urbana original, que s'hauria de respectar i quasi equiparar a la del Centre Històric. Encara que alguns noms puguin semblar banals o mancats de valor patrimonial. En certa mesura es poden dur a terme algunes accions de restauració.
4. Les vies que són antics camins, anteriors a la construcció de l'Eixample, haurien de conservar i, si escau, recuperar el seu nom tradicional.
5. La resta de la toponímia urbana de la ciutat moderna ha de ser revisada atenent sobretot l'exigència legal d'adequar-la als «valors culturals autòctons». Les vies han de ser dedicades a personatges rellevants de les Illes Balears i de l'àrea cultural catalana. També es poden dedicar a llocs, fets històrics i entitats relacionats amb la nostra realitat. Això no exclou que es puguin homenatjar figures del pensament, les arts o la ciència universals, però mai en nuclis històrics. Les denominacions que no s'ajustin a aquest principi haurien de ser substituïdes progressivament.
6. El nomenclàtor urbà recull una part considerable de topònims anteriors a l'edificació de la ciutat moderna. En aquesta proposta se n'hi incorporen alguns més (devers setanta), que d'aquesta manera podrien ser recordats pels ciutadans.
7. Consideram necessari derogar qualsevol norma que impedeixi l'existència d'un mateix nom per a més d'una via, si es tracta de noms tradicionals importants i de vies de diferent classe. Aquest obstacle ha significat un factor important de deformació de la nostra toponímia urbana.

8. La dedicació de vies a persones s'ha de fer amb neutralitat i fonaments objectius. Les vies urbanes s'han de dedicar a personatges que hagin fet una aportació destacable en el camp de la ciència, la tècnica, les arts, la política, els drets humans, etc. S'hauria d'acabar per sempre, per exemple, el costum de dedicar carrers a urbanitzadors o propietaris de terres urbanitzades, llevat de casos excepcionals.
9. Les prolongacions de vies sempre haurien de tenir en compte la identitat de les àrees o barriades. Les vies amb més entitat històrica, com els antics camins, no s'haurien de prolongar mai.
10. Convindria no interrompre l'aplicació dels criteris formals i lingüístics utilitzats d'ençà de l'inici del procés de normalització toponímica.

6. CRITERIS DE DENOMINACIÓ I RETOLACIÓ. LA INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

A l'hora de revisar el nomenclàtor i d'assignar noms a vies que no en tenien s'han tingut en compte els criteris de denominació i retolació de les vies públiques que s'esmenten al darrer punt de l'apartat anterior. En alguns casos, la revisió ha consistit precisament a aplicar aquests criteris a denominacions que no els seguien.

Per exemple, en la designació de personatges s'han seguit les recomanacions del punt 3 dels criteris i, per tant, la forma més habitual de designació ha estat el nom i el primer llinatge (p. ex., Eladi Homs, Baltasar Moyà, Carme Guàrdia o George Sand). En alguns casos s'han designat amb els dos llinatges quan hi són designats habitualment, com és el cas, per exemple, de Guillem Cifre de Colonya o Josep Maria Palau i Camps. Quan el personatge quedava prou identificat s'ha prescindit del nom de fonts (p. ex., carrers d'Edison, Faraday i Mendel) i en alguns casos amb els dos llinatges, com el carrer de Rovira i Virgili.

En aplicació d'aquest criteri s'ha escurçat, per exemple, el nom de l'avinguda de Gabriel Alomar i Villalonga, que ha passat a ser simplement l'avinguda de Gabriel Alomar.

També s'han recuperat algunes denominacions tradicionals que no s'ajusten a la recomanació anterior, com és el cas de la plaça de Josep Maria Quadrado, que ha recuperat el nom de plaça de Quadrado.

Quant a la consignació de la categoria o la condició professional, s'ha seguit la recomanació dels criteris i com a norma general s'ha fet constar com a informació complementària, juntament amb les dates de naixement i defunció, sense formar part de la denominació oficial. Per exemple, el carrer Alférez Ribas Santandreu ha estat reemplaçat pel carrer de Josep de Togores i a la placa del carrer hi apareix la informació complementària: "Polític i escriptor (1767-1831)".

Ara bé, aquesta categoria o condició professional s'ha mantingut o incorporat en casos com els que es preveuen als criteris; és a dir, eclesiàstics (carrer del Bisbe Teodor Úbeda, carrer del Rector Jaume Vallès) i militars (carrer del General Riera, carrer del Mariscal

Bartomeu Gayman). També s'ha incorporat en el cas dels carrers dedicats a dos germans o parents, com el dels Cartògrafs Oliva o dels Germans Lumière, o per distingir-lo d'un altre nom, com per exemple el carrer del Geòleg Guillem Colom, ja que existeix el carrer del Poeta Guillem Colom. Per contra, s'ha eliminat quan es tractava d'altres professions i ha passat a formar part de la informació complementària. Així, per exemple, el carrer del Pintor Antoni Gelabert o el passatge de l'Editor Caldentey han passat a ser, respectivament, carrer d'Antoni Gelabert i carrer de Bartomeu Caldentey (en aquest cas també s'ha canviat la denominació de la via).

Pel que fa al punt 4 dels criteris —la forma dels articles—, a més de seguir-se en els noms nous s'han corregit alguns casos que s'arrossegaven des de l'any 1979, com la plaça de la Porta d'es Camp, que passa a ser de la Porta del Camp, També s'han corregit alguns casos de denominacions amb variants dialectals (en aplicació del criteri núm. 5), com és el cas del carrer de s'Aigo Dolça, que ha estat substituït per carrer de l'Aigua Dolça.

Quant al criteri núm. 6 —la forma dels noms i els llinatges—, cal esmentar el cas emblemàtic del carrer d'en Morei, que ha passat per diverses fases: el 1990 es va recuperar com a carrer d'en Morei, amb i llatina, però el 1992 es va convertir en carrer d'en Morey, amb i grega. Ara, finalment, torna a recuperar el nom de la primera revisió.

Per últim, un dels aspectes de l'aplicació dels criteris que cal destacar és el de les repeticions, recollit al punt 7 i que afecta específicament el nomenclàtor de la Ciutat Antiga. L'any 1990, quan es va normalitzar toponímicament el centre de la ciutat, es volien recuperar noms tradicionals de vies que compartien el nom però es distingien pel tipus de via. Encara que no es produïen repeticions, que evidentment s'han d'evitar, es varen introduir modificacions en les denominacions tradicionals que no quedaven justificades i que ara s'han esmenat. Són els carrers següents:

Nom actual	Nom antic
Carrer del Banc de l'Oli	Carrer de l'Oli
Carrer dels Caputxins	Carrer del Convent dels Caputxins
Carrer de la Llotja	Carrer de la Llotja de Mar
Carrer de Sant Francesc	Carrer de l'Església de Sant Francesc
Carrer de Santa Eulàlia	Carrer de l'Església de Santa Eulàlia
Carrer de Santa Fe	Carrer de l'Església de Santa Fe
Carrer de Santa Magdalena	Carrer del Convent de Santa Magdalena

7. DADES DE LA REVISIÓ DUTA A TERME FINS ARA

El resultat de la revisió que s'ha anat realitzant aquests dos anys de mandat és que s'han revisat 158 noms de carrers i s'han donat 75 noms a carrers que no en tenien. A continuació, s'ofereixen les dades organitzades per tipus de canvi i per tipus de nom (referides a les noves denominacions i a les substitucions, no als canvis de forma, ortogràfics o similars).

Finalment, s'ofereixen una llista de les vies revisades i amb nova denominació —fins a la data d'aquesta comunicació— ordenada per la denominació antiga (annex I) i una altra llista ordenada per la denominació actual (annex II).

Vies revisades fins ara:

7.1. Tipus de canvi

Substitució de denominació vinculada al règim franquista	73	46,2%
Traducció simple al català	22	13,9%
Nova traducció al català	4	2,5%
Recuperació d'un topònim popular o tradicional	28	17,7%
Incorporació d'un nom femení	13	8,2%
Incorporació d'un element autòcton	59	37,3%
Canvi de forma	26	16,5%
Canvi ortogràfic o similar	22	13,9%
Canvi a causa d'un altre canvi	2	1,3%
Canvi a conseqüència d'una repetició	1	0,6%
TOTAL	158	

Nota: La suma de les quantitats parcials no coincideix amb el total, i els percentatges parcials no fan el 100% perquè hi ha vies en què es donen diversos tipus de canvi.

7.2. Tipus de nom

Dones	31	19,3%	32% del total d'antropònims
Homes	66	41,0%	61% del total d'antropònims
Natura	6	3,7%	
Toponímia	37	23,0%	
Elements	14	8,7%	
Conceptes	7	4,3%	
TOTAL	161		

**ANNEX I. LLISTA DE LES VIES REVISADES I AMB
NOVA DENOMINACIÓ ORDENADA
PER LA DENOMINACIÓ ANTIGA**

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Carrer de l'Agaró	Carrer de s'Agaró		
Carrer de s'Aigo Dolça	Carrer de l'Aigua Dolça		
CALLE ALFÉREZ CANALS ALEMANY	Carrer del Mariscal Bartomeu Gayman		1765-1860
CALLE ALFÉREZ DEZCALLAR ALOMAR	Carrer del Camp Roig		
CALLE ALFÉREZ GONZÁLEZ MORO	Carrer de Margarita Retuerto		Jurista (1944-2005)
CALLE ALFÉREZ GRALLA LLADÓ	Carrer de Miquel Àngel Riera		Escriptor (1930-1996)
ALFÉREZ LLOBERA ESTRADES	Carrer de Joan Fuster		Escriptor (1922-1992)
CALLE ALFÉREZ LLOBERA SANCHO	Carrer de Fra Guillem Malferit		segles XVI-XVII
CALLE ALFÉREZ LLULL PUJOL	Carrer del Bisbe Gabriel Llompart		1862-1928
CALLE ALFÉREZ MARTÍNEZ VAQUER	Carrer d'Isidro González Velázquez		Arquitecte (1765-1829)
CALLE ALFÉREZ OLEZA GUAL	Carrer de Guillem Cifre de Colonya		Pedagog (1852-1908)
CALLE ALFÉREZ OLIVER PUIG	Carrer de Fortunio Bonanova		Actor (1896-1969)
CALLE ALFÉREZ QUETGLAS FERRER	Carrer de Rovira i Virgili		Periodista i polític (1882-1949)
CALLE ALFÉREZ QUETGLAS TOUS	Carrer de la Roca		

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
CALLE ALFÉREZ RIBAS SANTANDREU [entre Àngel Guimerà i Concòrdia]	Carrer de Frida Kahlo		Pintora (1907-1954)
CALLE ALFÉREZ RIBAS SANTANDREU [entre Gabriel Fuster i el parc]	Carrer de Josep de Togores		Polític i escriptor (1767-1831)
Carrer de s'Aranjassa	Carrer de l'Aranjassa		
Carrer d'Arnau Rossiñol	Carrer de Rossiñol		
Carrer de s'Aro	Carrer del Cèrcol		
Carrer de l'Arquebisbe Josep Miralles	Carrer del Bisbe Miralles		1860-1947
Carrer d'Aumallutx	Carrer d'Almallutx		
CALLE BARRERA	Carrer de la Barrera		
Carrer de Bartomeu Pascual, Bisbe	Carrer del Bisbe Pascual		1875-1967
Carrer de Bernat de Santa Eugènia	Carrer de Bernat de Santaeugènia		
Passeig del Born des Molinar	Passeig del Born del Molinar		
Passeig des Born	Passeig del Born		
CALLE BRIGADA ALONSO POL	Carrer d'Estanislau de Kostka Aguiló		Erudit (1859-1917)
CALLE BRIGADA SOLANAS	Carrer de Miquel Miravet		Fiscal (1937-2002)
CAMINO CA'N XINGALA	Camí de Can Xingala		
CALLE CABO ALOMAR BLANES	Carrer del Geòleg Guillem Colom		1900-1993
CALLE CABO CÁNAVES COSTA	Carrer d'Eladi Homs		1922-1998

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
CALLE CABO FERRAGUT JAUME	Carrer de Son Molines		
CALLE CABO MARTORELL ROCA	Carrer de Margaluz		Actriu (1939-2006)
CALLE CABO MATEU COCH	Carrer de Marià Villangómez		Poeta (1913-2002)
Passatge de Can Faixina	Passatge de Can Feixina		
Carrer de Can Vallori	Carrer de Can Vatlori		
Carrer del Canonge Tarongí	Carrer de Josep Tarongí		Prevere i escriptor (1847-1890)
CALLE CAPELLÁN FERNÁNDEZ BOSCH	Carrer de Guillem d'Efak		Cantant i escriptor (1929-1995)
CALLE CAPITÁN CERDÁ MONTANER	Carrer del Fratín		Enginyer (segle XVI)
CALLE CAPITÁN CORTÉS	Carrer de la Torre d'en Bibiloni		
CALLE CAPITÁN GRIMALT VALCANERAS	Carrer del Bisbe Simó Bauzà		1552-1623
CALLE CAPITÁN RAMONELL BOIX	Carrer de Lluçmajor		
CALLE CAPITÁN RIERA POU	Carrer de Ramon Serra		1941-2007
Calle CAPITÁN SALOM	Carrer d'Alfons el Magnànim		Rei de Mallorca (1396-1458)
PLAZA CAUDILLO	Plaça de Son Castelló		
Carrer de Ciutadella de Menorca	Carrer de Ciutadella		
CALLE COMANDANTE ALORDA BUJOSA [entre Àngel Guimerà i Concòrdia]	Carrer de George Orwell		Escriptor (1903-1950)

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
CALLE COMANDANTE ALORDA BUJOSA [entre Gabriel Fuster i Àngel Guimerà]	Carrer de Pompeu Fabra		Filòleg (1868-1948)
CALLE COMANDANTE LLOMPART GINARD	Carrer d'Encarnació Viñas		Pedagoga (1919-2003)
CALLE COMANDANTE SUREDA HERNÁNDEZ	Carrer de Son Brull		
Carrer del Convent de Sant Francesc	Carrer de Sant Francesc		
Carrer del Convent de Santa Magdalena	Carrer de Santa Magdalena		
Carrer del Convent dels Caputxins	Carrer dels Caputxins		
CALLE CORONEL BEORLEGUI	Carrer de Joan Mascaró i Fornés		Filòleg orientalista (1897-1987)
Carrer del Cuadrat	Carrer del Cuadrat		
CALLE DRAGONERA	Carrer de la Dragonera		
Passatge de l'Editor Caldentey	Carrer de Bartomeu Caldentey		Teòleg i impressor (1447-1500)
Passatge de l'Editor Prats	Carrer de Francesc Prats		Lul·lista i impressor (s. XV)
Carrer d'en Garrit	Carrer de Son Garrit		
Carrer d'en Morey	Carrer d'en Morei		
Carrer de l'Escultor Rosselló	Carrer de Llorenç Rosselló		Escultor (1867-1901)
Carrer de l'Església de Santa Eulàlia	Carrer de Santa Eulàlia		
Carrer de l'Església de Santa Fe	Carrer de Santa Fe		
CALLE FALANGISTA MULET POU	Carrer de Joan Rosselló de Son Fortesa		Escriptor (1854-1935)

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
CALLE FALANGISTA RAMÍREZ PALMER	Carrer d'Àlvar Campaner		Historiador (1834-1894)
CALLE FEBO	Carrer de Febos		
Carrer dels Flassaders	Carrer de la Sala dels Flassaders		
CALLE FLECHA JOVER COLL	Carrer de Jaume Bujosa		Metge (1914-1982)
CALLE FLECHA ROCA BARCELÓ	Carrer de Baltasar Moyà		Músic (1861-1923)
CALLE FLECHA ROSER BUADES	Carrer del Galió		
Carrer de Francesc Manuel de los Herreros	Carrer de Francisco Manuel de los Herreros		Escriptor (1817-1903)
CALLE FRAY ANTONIO LLINAS	Carrer de Fra Antoni Llinàs		Missioner (1635-1693)
Avinguda de Gabriel Alomar i Villalonga	Avinguda de Gabriel Alomar		Polític i escriptor (1873-1941)
CALLE GENERAL RIERA	Carrer del General Riera		(1874-1926)
CALLE GUARDIA CIVIL BONAFÉ	Carrer de Miquel Victorià Amer		Escriptor (1824-1912)
Carrer de Gumersindo (tram entre Magdalena Bonet i Fàbregues i Alfons el Magnànim]	Carrer de Josep Melià		Polític i escriptor (1939-2000)
Carrer d'Henri Dunant (tram entre Àngel Guimerà i Alfons el Magnànim)	Carrer de Salvador Allende		Polític (1908-1973)
CALLE HEREDERO	Carrer d'Herederó		
CALLE HERMANOS LEAL	Carrer de Portocristo		

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Carrer d'Hiroshima (tram entre pg. P i Alfons el Magnànim]	Carrer de l'Olivera		
CALLE JESÚS	Carrer de Jesús		
Carrer de Joan de Saridakis	Carrer de Saridakis		Pintor (1877-1963)
Carrer de Joan Maura, Bisbe	Carrer del Bisbe Maura		1841-1910
CALLE JORGE DEZCALLAR MORELL	Carrer de Salom		
Plaça de Josep Maria Quadrado	Plaça de Quadrado		
CALLE LAU	Carrer de Lau		
CALLE LEONARDO ZAFORTEZA	Carrer dels Cartògrafs Oliva		segle XVI
PLAZA LICINIO DE LA FUENTE	Plaça de la Indioteria		
Carrer de la Llotja de Mar	Carrer de la Llotja		
Carrer del Manobre	Carrer del Caminer		
Carrer de Manuela de los Herreros i Sorà	Carrer de Manuela de los Herreros		Poetessa (1845-1911)
CALLE MARGARITA CAIMARI	Carrer de Margalida Caimari		Esriptora (1839-1921)
CALLE MARINERO MOLL DUNIACH	Carrer del Bisbe Teodor Úbeda		1931-2003
CALLE MARQUÉS DE LA VEGA BOECILLO	Carrer del Rei Martí		1356-1410
CALLE MARTÍNEZ VARGAS	Carrer de Son Ventallol		
CALLE MATAMUSINOS	Carrer de Matamusinos		
CALLE MAZAGAN	Carrer de Mazagan		

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
PLAZA MÍNIMOS	Plaça dels Mínims		
NACIONAL, avenida	Carrer de Cartago		
Carrer de l'Oli	Carrer del Banc de l'Oli		
Carrer de l'Olivera	Carrer de l'Aladern		
CALLE PASAJE CANTÁBRICO	Carrer del Cantàbric		
CALLE PASAJE GALAICO (tram entre c. Bailén i sense sortida)	Carrer de Catalina Flaquer		1877-1937
CALLE PASAJE GALAICO (tram entre c. Caimari i St. Joan de Déu)	Carrer de les Germanes Pascual		s. XX
CALLE PASAJE IBÉRICO	Carrer de Francina Tomàs		1634-1675
Carrer del Patrimoni	Carrer del Reial Patrimoni		
Carrer de Pau Bouvi	Carrer de Paul Bouvy		Enginyer (1807-1867)
Carrer Pintor Antoni Gelabert	Carrer d'Antoni Gelabert		Pintor (1877-1932)
CALLE PINTOR CARLOTTA	Carrer de Ricard Carlotta		Pintor (1837-1912)
Carrer del Pintor Gabriel Comas Roca	Carrer de Gabriel Comas		Pintor (1892-1978)
Carrer del Pintor Pere Sureda	Carrer de Pere Sureda		Pintor (1909-1983)
Plaça de la Porta d'es Camp	Plaça de la Porta del Camp		
CALLE PRESBITERO SEGUÍ	Carrer de Mossèn Pere Seguí		
Plaça del Prevere Miquel Maura (1843-1913)	Plaça de Miquel Maura		Prevere (1843-1913)

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Carrer del Puig de sa Talaia	Carrer del Puig de la Talaia		
Carrer de ses Rrafaletes	Carrer de les Rrafaletes		
CALLE RAMÓN SERVERA MOYÁ	Carrer de Georges Bernanos		Escriptor (1888-1948)
Carrer de Rosselló i Caçador	Carrer de Rosselló i Cazador		
Carrer del Rossinyol	Carrer de l'Avisador		
Carrer de Rullan	Carrer de Rul-lan		
Carrer de ses Salines	Carrer de les Salines		
Carrer del Salt	Carrer del Salt del Ca		
Plaça de Salvador Coll, Empresari (1802-1888)	Plaça d'en Coll		
CALLE SANTUARIO	Carrer del Santuari		
CALLE SARGENTO CARO GARCÍA	Carrer de Madò Buades		Cantadora (1911-2007)
CALLE SARGENTO CORTÉS PIÑA	Carrer de Ca na Tavernera		
CALLE SARGENTO FRAU AMENGUAL	Carrer del Rector Jaume Vallès		1907-1982
CALLE SARGENTO GRACIA ARMENGOL	Carrer de Concepción Arenal		Escriptora (1820-1893)
CALLE SARGENTO JAUME PERELLÓ	Carrer de Miquel Àngel Colomar		Poeta (1903-1970)
CALLE SARGENTO SANCHO MULET	Carrer de Sor Patrocini		1922-1998
CALLE SEFORA	Carrer de Sèfora		
CALLE SOLDADO ALEMANY COMPANYY	Carrer de Vicenç Cuyàs		Músic (1816-1839)
CALLE SOLDADO BESTARD ROTGER	Carrer de Francesc d'Olesa		Escriptor (1485-1550)

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
CALLE SOLDADO BIBILONI VICENS	Carrer de Carne Guàrdia		Esportista (1923-2007)
CALLE SOLDADO BOSCH MAYANS	Camí del Putxet		
CALLE SOLDADO COLL SITJAR	Carrer de la Rota		
CALLE SOLDADO ISERN COMAS	Carrer de Prat de la Riba		Polític (1870-1917)
CALLE SOLDADO RAMIS BOVER	Carrer de Damià Huguet		Poeta (1946-1996)
CALLE SOLDADO ROCA OLIVER	Carrer del Puig del Caragol		
CAMINO SON BAUZÁ	Camí de Son Bauçà		
CALLE TENIENTE CAÑELLAS ALCOVER	Carrer de Son Orpí		
CALLE TENIENTE CORONEL BARTOLOMÉ SANSALONI	Carrer de Natacha Rambova		Actriu (1897-1066)
CALLE TENIENTE CORONEL FRANCO	Plaça de Miquel Dolç		Poeta i humanista (1912-1994)
TENIENTE FERRÁ FIOL	Carrer de Jeroni de Berard		Erudit (1742-1795)
CALLE TENIENTE GARAU FARGAS	Carrer de Josep Maria Palau i Camps		Escriptor (1914-1996)
CALLE TENIENTE ORDINAS BOYERAS	Carrer de l'Hort dels Puputs		
CALLE TENIENTE OYAGA	Carrer de la Concòrdia		
CALLE TENIENTE SANTANER	Carrer d'Antoni Montis		Escriptor i polític (1815-1880)
CALLE TENIENTE SUREDA PORTELL	Carrer de Son Pontivic		

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
PLAZA VAPOR	Plaça del Vapor		
Parc de ses Veles	Parc de les Veles		
CALLE VENERABLE FRAY LLINÀS	Carrer de Rafael Manera		Polític (1829-1881)
CALLE VERJA	Carrer de la Barrera de Baix		
CALLE VIÑEDO	Carrer del Vinyet		
CALLE XADO	Carrer de Can Xadó		
CALLE ZAFORTEZA	Carrer de Zaforteza		
CALLE ZANGLADA	Carrer de Can Anglada		
Sense nom	Carrer d'Ada Byron	ParcBIT	Analista i metafísica (1815-1851)
Sense nom	Carrer de l'Agró	Can Tunis	
Sense nom	Carrer de l'Alimentació	Son Valentí	
Sense nom	Carrer d'Antonia Maury	ParcBIT	Astrònoma (1886-1952)
Sense nom	Carrer de Bernat Jofre	El Pil·larí	Batle (1902-1969)
Sense nom	Carrer de Binicomprat	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Binificat	Son Gual II	
Sense nom	Carrer del Bisbe González Vallejo	Son Gotleu	1770-1842
Sense nom	Carrer de Blaise Pascal	ParcBIT	Filòsof i científic (1623-1662)
Sense nom	Camí de Ca na Gallura	Establiments (camí K)	
Sense nom	Carrer de Ca na Melis	Son Morro	
Sense nom	Carrer de Ca na Vinagre	Son Morro	

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Sense nom	Carrer de Cal Jutge	Son Morro	
Sense nom	Carrer del Calçat	Son Valentí	
Sense nom	Carrer de Castellitx	Son Gual II	
Sense nom	Carrer dels Cavallets	Can Coll	
Sense nom	Carrer dels Cossiers	Can Coll	
Sense nom	Carrer de Cugullutx	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Dolors Porta	El Pil·larí	Folklorista (s. XX)
Sense nom	Carrer de Dorothy Bate	Cala Major	Paleontòloga (1879-1951)
Sense nom	Carrer d'Edison	ParcBIT	Inventor (1847- 1931)
Sense nom	Carrer de Faraday	ParcBIT	Físic i químic (1791-1867)
Sense nom	Carrer dels Fertilitzants	Son Valentí	
Sense nom	Carrer de Francesc de Sales Aguiló	El Pil·larí	Batle (1899-1956)
Sense nom	Carrer de Francisca Bosch	El Pil·larí	Política (1932-1992)
Sense nom	Carrer de Gabriel Rabassa	La Indioteria	1915-1995
Sense nom	Carrer de Galileu	ParcBIT	Filòsof i científic (1564-1642)
Sense nom	Carrer de Gaston Vuillier	Son Güells	Escriptor (1847-1915)
Sense nom	Carrer de George Sand	Son Güells	Esriptora (1804-1876)
Sense nom	Carrer dels Germans Lumière	ParcBIT	Inventors
Sense nom	Carrer dels Glosadors	Can Coll	
Sense nom	Carrer de Gregori Guasp	Son Moix	Professor (1887-1950)

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Sense nom	Carrer de Jaume Villanueva	Son Güells	Escriptor (1765-1824)
Sense nom	Carrer de Jean B. Laurens	Son Güells	Escriptor (1801-1890)
Sense nom	Carrer de Josep Ferragut	Les Meravelles	Arquitecte (1912-1968)
Sense nom	Carrer de Jules Leclercq	Son Güells	Escriptor (1848-1928)
Sense nom	Carrer de Laura Bassi	ParcBIT	
Sense nom	Carrer de la Llivanya	Les Cadenes	
Sense nom	Carrer de Magdalena Bonet i Fàbregues	La FEMU A	Sindicalista (s. XIX)
Sense nom	Carrer de la Maquinària	Son Valentí	
Sense nom	Carrer de Maria Agnesi	ParcBIT	Filòsofa i matemàtica (1718-1799)
Sense nom	Carrer de Maria de Salas	El Pil·larí	1658-1737
Sense nom	Carrer de Maria Mitchell	ParcBIT	Matemàtica (1818-1889)
Sense nom	Carrer de Maria Mut	El Pil·larí	Pedagoga (s. XIX-XX)
Sense nom	Carrer de Marie de Behen	Son Güells	Esriptora
Sense nom	Carrer de Mary Stuart Boyd	Son Güells	Esriptora (1860-1937)
Sense nom	Carrer de la Mata Vella	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Matilde Landa	El Pil·larí	1904-1942
Sense nom	Carrer de Mendel	ParcBIT	Biòleg (1822-1884)
Sense nom	Passatge de Newton	ParcBIT	Filòsof i científic (1643-1727)

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Sense nom	Plaça Nova de Flassaders	La Gerreria, prop dels Jutjats	
Sense nom	Plaça Nova de la Ferreria	La Gerreria, devora el carrer de la Ferreria	
Sense nom	Carrer de Pierre Lavedan	Son Güells	Escriptor (1885-1982)
Sense nom	Carrer del Pinçà	Can Tunis	
Sense nom	Carrer del Projecte Home	Can Coll	
Sense nom	Carrer de Punxuat	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Rafael Mòger	El Coll d'en Rabassa	Pintor (1424-1490)
Sense nom	Carrer de Ramón Medel	Son Güells	Escriptor (s. XIX)
Sense nom	Carrer de Rita Levy	ParcBIT	Científica
Sense nom	Carrer del Sabó	Son Valentí	
Sense nom	Carrer de la Sibil·la	Can Coll	
Sense nom	Passatge de Sofia Germain	ParcBIT	Científica (1776-1831)
Sense nom	Carrer de Son Morro	Son Morro	
Sense nom	Carrer de Son Trobat	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Son Vidal	Son Morro	
Sense nom	Carrer del Tallant	Les Cadenes	
Sense nom	Carrer de Teresa María Ponce de León	La FEMU B	1626-1705
Sense nom	Carrer de la Terrola	Can Tunis	
Sense nom	Carrer del Tèxtil	Son Valentí	
Sense nom	Carrer de Tolleric	Son Gual II	

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ANTIC	NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA
Sense nom	Carrer del Tudó	Can Tunis	
Sense nom	Carrer de Vallgornera	Son Gual II	
Sense nom	Carrer de Víctor Català	El Pil·larí	Espectora (1869-1966)
Sense nom	Carrer de Victorià Ramis d'Ayreflor	Son Moix	Poeta (1927-1991)
Sense nom	Carrer dels Xeremiers	Can Coll	

ANNEX II. LLISTA DE LES VIES REVISADES I AMB NOVA DENOMINACIÓ ORDENADA PER LA DENOMINACIÓ ACTUAL

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer d'Ada Byron	ParcBIT	Analista i metafísica (1815-1851)	
Carrer de s'Agaró			Carre de l'Agaró
Carrer de l'Agró	Can Tunis		
Carrer de l'Aigua Dolça			Carrer de s'Aigo Dolça
Carrer de l'Aladern			Carrer de l'Olivera
Carrer d'Alfons el Magnànim		Rei de Mallorca (1396-1458)	CALLE CAPITÁN SALOM
Carrer de l'Alimentació	Son Valentí		
Carrer d'Almallutx			Carrer d'Aumallutx
Carrer d'Àlvar Campaner		Historiador (1834-1894)	CALLE FALANGISTA RAMÍREZ PALMER
Carrer d'Antoni Gelabert		Pintor (1877-1932)	Carrer Pintor Antoni Gelabert

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer d'Antoni Montis		Escriptor i polític (1815-1880)	CALLE TENIENTE SANTANER
Carrer d'Antonia Maury	ParcBIT	Astrònoma (1886-1952)	
Carrer de l'Aranjassa			Carrer de s'Aranjassa
Carrer de l'Avisador			Carrer del Rossinyol
Carrer de Baltasar Moyà		Músic (1861-1923)	CALLE FLECHA ROCA BARCELÓ
Carrer del Banc de l'Oli			Carrer de l'Oli
Carrer de la Barrera de Baix			CALLE VERJA
Carrer de la Barrera			CALLE BARRERA
Carrer de Bartomeu Caldentey		Teòleg i impressor (1447-1500)	Passatge de l'Editor Caldentey
Carrer de Bernat de Santa Eugènia			Carrer de Bernat de Santa Eugènia
Carrer de Bernat Jofre	El Pil·larí	Batle (1902-1969)	
Carrer de Binicomprat	Son Gual II		
Carrer de Binificat	Son Gual II		
Carrer del Bisbe Gabriel Llompart		1862-1928	CALLE ALFÉREZ LLULL PUJOL
Carrer del Bisbe González Vallejo	Son Gotleu	1770-1842	
Carrer del Bisbe Maura		1841-1910	Carrer de Joan Maura, Bisbe
Carrer del Bisbe Miralles		1860-1947	Carrer de l'Arquebisbe Josep Miralles
Carrer del Bisbe Pascual		1875-1967	Carrer de Bartomeu Pascual, Bisbe

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer del Bisbe Simó Bauzà		1552-1623	CALLE CAPITÁN GRIMALT VALCANERAS
Carrer del Bisbe Teodor Úbeda		1931-2003	CALLE MARINERO MOLL DUNIACH
Carrer de Blaise Pascal	ParcBIT	Filòsof i científic (1623-1662)	
Passeig del Born del Molinar			Passeig del Born des Molinar
Passeig del Born			Passeig des Born
Camí de Ca na Gallura	Establiments (camí K)		
Carrer de Ca na Melis	Son Morro		
Carrer de Ca na Tavernera			CALLE SARGENTO CORTÉS PIÑA
Carrer de Ca na Vinagre	Son Morro		
Carrer de Cal Jutge	Son Morro		
Carrer del Calçat	Son Valentí		
Carrer del Caminer			Carrer del Manobre
Carrer del Camp Roig			CALLE ALFÉREZ DEZCALLAR ALOMAR
Carrer de Can Anglada			CALLE ZANGLADA
Passatge de Can Feixina			Passatge de Can Faixina
Carrer de Can Vatlori			Carrer de Can Vallori
Carrer de Can Xadó			CALLE XADO
Camí de Can Xingala			CAMINO CA'N XINGALA
Carrer del Cantàbric			CALLE PASAJE CANTÁBRICO

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer dels Caputxins			Carrer del Convent dels Caputxins
Carrer de Carme Guàrdia		Esportista (1923-2007)	CALLE SOLDADO BIBILONI VICENS
Carrer de Cartago			NACIONAL, avenida
Carrer dels Cartògrafs Oliva		Segle XVI	CALLE LEONARDO ZAFORTEZA
Carrer de Castellitx	Son Gual II		
Carrer de Catalina Flaquer		1877-1937	CALLE PASAJE GALAICO (tram entre c. Bailén i sense sortida)
Carrer dels Cavallets	Can Coll		
Carrer del Cèrcol			Carrer de s'Aro
Carrer de Ciutadella			Carrer de Ciutadella de Menorca
Plaça d'en Coll			Plaça de Salvador Coll, Empresari (1802-1888)
Carrer de Concepción Arenal		Escriptora (1820-1893)	CALLE SARGENTO GRACIA ARMENGOL
Carrer de la Concòrdia			CALLE TENIENTE OYAGA
Carrer dels Cossiers	Can Coll		
Carrer de Cugullutx	Son Gual II		
Carrer de Damià Huguet		Poeta (1946-1996)	CALLE SOLDADO RAMIS BOVER
Carrer de Dolors Porta	El Pil·larí	Folklorista (s. XX)	
Carrer de Dorothy Bate	Cala Major	Paleontòloga (1879-1951)	
Carrer de la Dragonera			CALLE DRAGONERA

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer d'Edison	ParcBIT	Inventor (1847-1931)	
Carrer d'Eladi Homs		1922-1998	CALLE CABO CÁNAVES COSTA
Carrer d'Encarnació Viñas		Pedagoga (1919-2003)	CALLE COMANDANTE LLOMPART GINARD
Carrer d'Estanislau de Kostka Aguiló		Erudit (1859-1917)	CALLE BRIGADA ALONSO POL
Carrer de Faraday	ParcBIT	Físic i químic (1791-1867)	
Carrer de Febos			CALLE FEBO
Carrer dels Fertilitzants	Son Valentí		
Carrer de Fortunio Bonanova		Actor 1896-1969)	CALLE ALFÉREZ OLIVER PUIG
Carrer de Fra Antoni Llinàs		Missioner (1635-1693)	CALLE FRAY ANTONIO LLINÁS
Carrer de Fra Guillem Malferit		Segles XVI-XVII	CALLE ALFÉREZ LLOBERA SANCHO
Carrer de Francesc de Sales Aguiló	El Pil·larí	Batle (1899-1956)	
Carrer de Francesc d'Olesa		Escriptor (1485-1550)	CALLE SOLDADO BESTARD ROTGER
Carrer de Francesc Prats		Lul·lista i impressor (s. XV)	Passatge de l'Editor Prats
Carrer de Francina Tomàs		1634-1675	CALLE PASAJE IBÉRICO
Carrer de Francisca Bosch	El Pil·larí	Política (1932-1992)	
Carrer de Francisco Manuel de los Herreros		Escriptor (1817-1903)	Carrer de Francesc Manuel de los Herreros
Carrer del Fratín		Enginyer segle XVI)	CALLE CAPITÁN CERDÁ MONTANER

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Frida Kahlo		Pintora (1907-1954)	CALLE ALFÉREZ RIBAS SANTANDREU (entre Àngel Guimerà i Concòrdia)
Avinguda de Gabriel Alomar		Polític i escriptor (1873-1941)	Avinguda de Gabriel Alomar i Villalonga
Carrer de Gabriel Comas		Pintor (1892-1978)	Carrer del Pintor Gabriel Comas Roca
Carrer de Gabriel Rabassa	La Indioteria	1915-1995	
Carrer de Galileu	ParcBIT	Filòsof i científic (1564-1642)	
Carrer del Galió			CALLE FLECHA ROSER BUADES
Carrer de Gaston Vuillier	Son Güells	Escriptor (1847-1915)	
Carrer del General Riera		(1874-1926)	CALLE GENERAL RIERA
Carrer del Geòleg Guillem Colom		1900-1993	CALLE CABO ALOMAR BLANES
Carrer de George Orwell		Escriptor (1903-1950)	CALLE COMANDANTE ALORDA BUJOSA (tram entre Àngel Guimerà i Concòrdia)
Carrer de George Sand	Son Güells	Escriptora (1804-1876)	
Carrer de Georges Bernanos		Escriptor (1888-1948)	CALLE RAMÓN SERVERA MOYÁ
Carrer de les Germanes Pascual	s. XX		CALLE PASAJE GALAICO (tram entre c. Caimari i St. Joan de Déu)
Carrer dels Germans Lumière	ParcBIT	Inventors	
Carrer dels Glosadors	Can Coll		

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Gregori Guasp	Son Moix	Professor (1887-1950)	
Carrer de Guillem Cifre de Colonya		Pedagog (1852-1908)	CALLE ALFÉREZ OLEZA GUAL
Carrer de Guillem d'Efak		Cantant i escriptor (1929-1995)	CALLE CAPELLÁN FERNÁNDEZ BOSCH
Carrer d'Herederó			CALLE HEREDERO
Carrer de l'Hort dels Puputs			CALLE TENIENTE ORDINAS BOYERAS
Plaça de la Indioteria			PLAZA LICINIO DE LA FUENTE
Carrer d'Isidro González Velázquez		Arquitecte (1765-1829)	CALLE ALFÉREZ MARTÍNEZ VAQUER
Carrer de Jaume Bujosa		Metge (1914-1982)	CALLE FLECHA JOVER COLL
Carrer de Jaume Villanueva	Son Güells	Escriptor (1765-1824)	
Carrer de Jean B. Laurens	Son Güells	Escriptor (1801-1890)	
Carrer de Jeroni de Berard		Erudit (1742-1795)	TENIENTE FERRÁ FIOLE
Carrer de Jesús			CALLE JESÚS
Carrer de Joan Fuster		Escriptor (1922-1992)	ALFÉREZ LLOBERA ESTRADES
Carrer de Joan Mascaró i Fornés		Filòleg orientalista (1897-1987)	CALLE CORONEL BEORLEGUI
Carrer de Joan Rosselló de Son Fortesa		Escriptor (1854-1935)	CALLE FALANGISTA MULET POU

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Josep de Togores		Polític i escriptor (1767-1831)	CALLE ALFÉREZ RIBAS SANTANDREU (tram entre Gabriel Fuster i el parc)
Carrer de Josep Ferragut	Les Meravelles	Arquitecte (1912-1968)	
Carrer de Josep Maria Palau i Camps		Escriptor (1914-1996)	CALLE TENIENTE GARAU FARGAS
Carrer de Josep Melià		Polític i escriptor (1939-2000)	Carrer de Gumersindo (tram entre Magdalena Bonet i Fàbregues i Alfons el Magnànim)
Carrer de Josep Tarongí		Prevere i escriptor (1847-1890)	Carrer del Canonge Tarongí
Carrer de Jules Leclercq	Son Güells	Escriptor (1848-1928)	
Carrer de Lau			CALLE LAU
Carrer de Laura Bassi	ParcBIT		
Carrer de la Llivanya	Les Cadenes		
Carrer de Llorenç Rosselló		Escultor (1867-1901)	Carrer de l'Escultor Rosselló
Carrer de la Llotja			Carrer de la Llotja de Mar
Carrer de Lluçmajor			CALLE CAPITÁN RAMONELL BOIX
Carrer de Madò Buades		Cantadora (1911-2007)	CALLE SARGENTO CARO GARCÍA
Carrer de Magdalena Bonet i Fàbregues	La FEMU A	Sindicalista (s. XIX)	
Carrer de Manuela de los Herreros		Poetessa (1845-1911)	Carrer de Manuela de los Herreros i Sorà
Carrer de la Maquinària	Son Valentí		

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Margalida Caimari		Esriptora (1839-1921)	CALLE MARGARITA CAIMARI
Carrer de Margaluz		Actriu (1939-2006)	CALLE CABO MARTORELL ROCA
Carrer de Margarita Retuerto		Jurista (1944-2005)	CALLE ALFÉREZ GONZÁLEZ MORO
Carrer de Maria Agnesi	ParcBIT	Filòsofa i matemàtica (1718-1799)	
Carrer de Maria de Salas	El Pil·larí	1658-1737	
Carrer de Maria Mitchell	ParcBIT	Matemàtica (1818 - 1889)	
Carrer de Maria Mut	El Pil·larí	Pedagoga (s. XIX-XX)	
Carrer de Marià Villangómez		Poeta (1913-2002)	CALLE CABO MATEU COCH
Carrer de Marie de Behen	Son Güells	Esriptora	
Carrer del Mariscal Bartomeu Gayman		1765-1860	CALLE ALFÉREZ CANALS ALEMANY
Carrer de Mary Stuart Boyd	Son Güells	Esriptora (1860-1937)	
Carrer de la Mata Vella	Son Gual II		
Carrer de Matamusinos			CALLE MATAMUSINOS
Carrer de Matilde Landa	El Pil·larí	1904-1942	
Carrer de Mazagan			CALLE MAZAGAN
Carrer de Mendel	ParcBIT	Biòleg 1822-1884)	
Plaça dels Mínims			PLAZA MÍNIMOS
Carrer de Miquel Àngel Colomar		Poeta (1903-1970)	CALLE SARGENTO JAUME PERELLÓ

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Miquel Àngel Riera		Escriptor (1930-1996)	CALLE ALFÉREZ GRALLA LLADÓ
Plaça de Miquel Dolç		Poeta i humanista (1912-1994)	CALLE TENIENTE CORONEL FRANCO
Plaça de Miquel Maura		Prevere (1843-1913)	Plaça del Prevere Miquel Maura (1843-1913)
Carrer de Miquel Miravet		Fiscal (1937-2002)	CALLE BRIGADA SOLANAS
Carrer de Miquel Victorià Amer		Escriptor (1824-1912)	CALLE GUARDIA CIVIL BONAFÉ
Carrer d'en Morei			Carrer d'en Morey
Carrer de Mossèn Pere Seguí			CALLE PRESBÍTERO SEGUÍ
Carrer de Natacha Rambova		Actriu (1897-1966)	CALLE TENIENTE CORONEL BARTOLOMÉ SANSALONI
Passatge de Newton	ParcBIT	Filòsof i científic (1643-1727)	
Plaça Nova de Flassaders	La Gerreria, prop dels Jutjats		
Plaça Nova de la Ferreria	La Gerreria, devora el carrer de la Ferreria		
Carrer de l'Olivera			Carrer d'Hiroshima (tram entre pg. P i c. d'Alfons el Magnànim)
Carrer de Paul Bouvy		Enginyer (1807-1867)	Carrer de Pau Bouvi
Carrer de Pere Sureda		Pintor (1909-1983)	Carrer del Pintor Pere Sureda

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Pierre Lavedan	Son Güells	Escriptor (1885-1982)	
Carrer del Pinçà	Can Tunis		
Carrer de Pompeu Fabra		Filòleg (1868-1948)	CALLE COMANDANTE ALORDA BUJOSA (tram entre Gabriel Fuster i Àngel Guimerà)
Plaça de la Porta del Camp			Plaça de la Porta d'es Camp
Carrer de Portocristo			CALLE HERMANOS LEAL
Carrer de Prat de la Riba		Polític (1870-1917)	CALLE SOLDADO ISERN COMAS
Carrer del Projecte Home	Can Coll		
Carrer del Puig de la Talaia			Carrer del Puig de sa Talaia
Carrer del Puig del Caragol			CALLE SOLDADO ROCA OLIVER
Carrer de Punxuat	Son Gual II		
Camí del Putxet			CALLE SOLDADO BOSCH MAYANS
Plaça de Quadrado			Plaça de Josep Maria Quadrado
Carrer del Quadrat			Carrer del Cuadrat
Carrer de Rafael Manera		Polític (1829-1881)	CALLE VENERABLE FRAY LLINÁS
Carrer de Rafael Mòger	El Coll d'en Rabassa	Pintor (1424-1490)	
Carrer de les Rafaletes			Carrer de ses Rafaletes
Carrer de Ramón Medel	Son Güells	Escriptor (s. XIX)	

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Ramon Serra		1941-2007	CALLE CAPITÁN RIERA POU
Carrer del Rector Jaume Vallès		1907-1982	CALLE SARGENTO FRAU AMENGUAL
Carrer del Rei Martí		1356-1410	CALLE MARQUÉS DE LA VEGA BOECILLO
Carrer del Reial Patrimoni			Carrer del Patrimoni
Carrer de Ricard Carlotta		Pintor (1837-1912)	CALLE PINTOR CARLOTTA
Carrer de Rita Levy	ParcBIT	Científica	
Carrer de la Roca			CALLE ALFÉREZ QUETGLAS TOUS
Carrer de Rosselló i Cazador			Carrer de Rosselló i Caçador
Carrer de Rossiñol			Carrer d'Arnau Rossiñol
Carrer de la Rota			CALLE SOLDADO COLL SITJAR
Carrer de Rovira i Virgili		Periodista i polític (1882-1949)	CALLE ALFÉREZ QUETGLAS FERRER
Carrer de Rul·lan			Carrer de Rullan
Carrer del Sabó	Son Valentí		
Carrer de la Sala dels Flassaders			Carrer dels Flassaders
Carrer de les Salines			Carrer de ses Salines
Carrer de Salom			CALLE JORGE DEZCALLAR MORELL
Carrer del Salt del Ca			Carrer del Salt

REVISIÓ DEL NOMENCLÀTOR DE PALMA. CRITERIS

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Salvador Allende		Polític (1908-1973)	Carrer d'Henri Dunant (tram entre c. Àngel Guimerà i Alfons el Magnànim)
Carrer de Sant Francesc			Carrer del Convent de Sant Francesc
Carrer de Santa Eulàlia			Carrer de l'Església de Santa Eulàlia
Carrer de Santa Fe			Carrer de l'Església de Santa Fe
Carrer de Santa Magdalena			Carrer del Convent de Santa Magdalena
Carrer del Santuari			CALLE SANTUARIO
Carrer de Saridakis		Pintor (1877-1963)	Carrer de Joan de Saridakis
Carrer de Sèfora			CALLE SEFORA
Carrer de la Sibil·la	Can Coll		
Passatge de Sofia Germain	ParcBIT	Científica (1776-1831)	
Camí de Son Bauçà			CAMINO SON BAUZÁ
Carrer de Son Brull			CALLE COMANDANTE SUREDA HERNÁNDEZ
Plaça de Son Castelló			PLAZA CAUDILLO
Carrer de Son Garrit			Carrer d'en Garrit
Carrer de Son Molines			CALLE CABO FERRAGUT JAUME
Carrer de Son Morro	Son Morro		
Carrer de Son Orpí			CALLE TENIENTE CAÑELLAS ALCOVER
Carrer de Son Pontivic			CALLE TENIENTE SUREDA PORTELL

IV SEMINARI DE METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

NOM ACTUAL	LLOC	INF. COMPLEMENTÀRIA	NOM ANTIC
Carrer de Son Trobat	Son Gual II		
Carrer de Son Ventallol			CALLE MARTÍNEZ VARGAS
Carrer de Son Vidal	Son Morro		
Carrer de Sor Patrocini		1922-1998	CALLE SARGENTO SANCHO MULET
Carrer del Tallant	Les Cadenes		
Carrer de Teresa María Ponce de León	La FEMU B	1626-1705	
Carrer de la Terrola	Can Tunis		
Carrer del Tèxtil	Son Valentí		
Carrer de Tolleríc	Son Gual II		
Carrer de la Torre d'en Bibiloni			CALLE CAPITÁN CORTÉS
Carrer del Tudó	Can Tunis		
Carrer de Vallgornera	Son Gual II		
Plaça del Vapor			PLAZA VAPOR
Parc de les Veles			Parc de ses Veles
Carrer de Vicenç Cuyàs		Músic (1816-1839)	CALLE SOLDADO ALEMANY COMPANYY
Carrer de Víctor Català	El Pil·larí	Esriptora (1869-1966)	
Carrer de Victorià Ramis d'Ayreflor	Son Moix	Poeta (1927-1991)	
Carrer del Vinyet			CALLE VIÑEDO
Carrer dels Xeremiers	Can Coll		
Carrer de Zaforteza			CALLE ZAFORTEZA

**TRANSCRIPCIÓ DE LA TAULA
RODONA QUE VA TENIR LLOC
EN EL MARC DEL IV SEMINARI DE
METODOLOGIA EN NEOTOPONÍMIA
I NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA**

Ramon Bassa i Martín

Director del Servei Lingüístic de la Universitat
de les Illes Balears, moderador

Jeroni M. Mas Rigo

Secretari general del Consell de Mallorca

Joan Anton Rabella i Ribas

Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans

Enric Ribes i Marí

Institut d'Estudis Eivissencs

Fernanda M. Ramon Tous

Regidora de l'Àrea de Cultura, Patrimoni i Política
Lingüística de l'Ajuntament de Palma

Miquel Grimalt Gelabert

Vicedegà i cap d'estudis de Geografia de la Universitat de les Illes Balears

Joan Miralles Monserrat

President de la Comissió Tècnica d'Assessorament
Lingüístic de la Universitat de les Illes Balears

RESUM

En aquesta taula rodona els representants de diferents institucions de Catalunya i les Illes Balears debateren sobre la metodologia, els problemes i les posicions preses respecte als topònims nous que han anat sorgint, com ara els referits a nous carrers, urbanitzacions, etc.

La taula rodona, titulada *La problemàtica dels nous topònims. Fixació i normalització*, permeté donar a conèixer les visions i posicions que s'adopten davant els nous topònims, fet que motivà un debat amb molta participació per part dels diferents membres.

TRANSCRIPCIÓ DE LA TAULA RODONA

Ramon Bassa i Martín

Bon dia. Avui ens hem reunit aquí per conèixer de quina manera els representants de diferents departaments i institucions veuen tota aquesta problemàtica dels nous topònims i per delimitar quina seria la seva fixació i normalització, intentant no recapitular qüestions històriques, antigues, si no és que cal, i amb una brevetat de deu a quinze minuts, com a màxim.

Crec que, com a persona de fora, n'Enric Ribes podria encetar aquest debat.

Enric Ribes i Marí

Bon dia, i en primer lloc don les gràcies.

Doncs, procurarem ser telegràfics. A veure, en el cas d'Eivissa, potser es dona una doble circumstància. En el cas d'allò que seria toponímia urbana tindriem, per exemple, el municipi d'Eivissa, on, des de l'any 1979, estan acordats tots els noms en català i on la substitució de noms de règim franquista ja es va fer des de l'any 1979. En canvi, hi ha altres municipis on això va molt més endarrerit. Per exemple, Santa Eulària és un

cas paradigmàtic on no tan sols no s'han substituït noms franquistes sinó que, fins i tot, els noms de les vies urbanes a vegades es posen amb dues llengües. Per tant, hi hauria molt per parlar. Si voleu, després podem parlar de tot això amb més detall.

Ha sortit el nom d'*Eivissa*. Efectivament el nom d'*Ibiza* és un nom que té a veure..., aquí hauríem d'entrar en una qüestió (en Jeroni ho ha dit abans, crec), que és que no hi havia una norma exacta per fer el canvi dels noms de les illes. I jo, que, a més, en el moment en què es va aprovar la Llei de normalització lingüística estava al Parlament (com a diputat, em va tocar), crec que almenys els diputats eivissencs teníem consciència que la Llei de normalització, quan deia que tots els topònims tenen una única forma catalana, a Eivissa, l'única forma catalana de l'illa d'Eivissa, era *Eivissa*, i no n'hi havia cap altra. És una llàstima que al Parlament de les Illes Balears no hi hagi, tot i que ara sí que crec que hi és, un diari de sessions de les comissions, però en aquells temps no es feien diaris de sessions de les comissions. I això té importància perquè de vegades, quan s'han d'interpretar les lleis que s'han aprovat, per veure l'esperit del legislador, es va a veure el diari de sessions per mirar què varen debatre allí, i és clar, justament això no hi és i segurament, si això hi fos, es veuria clarament que cap diputat eivissenc no pensava que amb aquella Llei de normalització lingüística quedava un *Ibiza* penjant. És clar, penso que Mallorca, Menorca i Formentera tenen un nom coincident en castellà i en català; l'únic cas en què hi ha una forma diferent és el cas d'Eivissa, on hi ha *Eivissa* i *Ibiza*. I em consta que hi va haver moltes iniciatives, perquè la nostra sorpresa va ser després, malgrat que hi havia una Llei de normalització lingüística que enteníem que ja donava per fet que el topònim oficial era *Eivissa*, que l'Administració de l'Estat especialment continuava usant *Ibiza*. I malgrat que moltes vegades hi ha hagut iniciatives de molts tipus, fins tot iniciatives parlamentàries, no hem arribat a aclarir mai què s'ha de fer perquè deixin d'emprar *Ibiza* i comencin a utilitzar *Eivissa*. De fet, fins i tot diputats de Convergència i Unió que han fet gestions per encàrrec nostre a Madrid, no ho han aclarit. Segurament perquè això del concepte *illa* no existeix, és a dir, existeix el concepte *província*, però el concepte *illa* no és a cap registre; és clar, és que és un concepte geogràfic, entenem nosaltres. Per tant, volia aclarir això perquè sembla que quedam una mica malparats i, efectivament, problemes en tenim molts i exemples per quedar malparats n'hi ha molts, en el cas d'Eivissa i Formentera.

I podríem parlar, per descomptat, de toponímia nova, per exemple, de casos d'urbanitzacions que, com ha dit abans en Rabella, en tenim casos flagrants. Per exemple, m'he apuntat aquí: *Cala Azul*, *Cala Coral*, etc. Jo crec que el problema bàsic, aquí, també és que manca legislació o que la legislació no és prou clara. Hi ha massa lleis que conflueixen i, moltes vegades, aparentment són contradictòries. I jo crec que ni els secretaris dels ajuntaments, ni en el cas del Consell (en el cas d'Eivissa), crec que no s'aclareixen molt bé sobre quina és la norma que ha de predominar per damunt les altres. I això és el que volia dir d'entrada i, si de cas, després ja ens interpel·larem.

Ramon Bassa i Martín

Molt bé. Doncs, a més, tenim la sort de tenir el secretari general del Consell de Mallorca, que, si vol dir alguna cosa respecte a això, crec que ara seria l'ocasió: saber a

veure què podem fer a partir de la llei per utilitzar-la a favor de la normalització. Sabeu que contra la burocràcia no queda més remei que fer burocràcia...

Jeroni M. Mas Rigo

D'acord. Doncs ja he dit a la intervenció que realment no hi ha una normativa que digui com s'han de denominar les illes. He remarcat que la Llei de normalització lingüística enumera un llistat de municipis, territoris, vies interurbanes, etc., però no esmenta específicament les illes. El Decret 36/1988 no esmenta les illes, i crec que fins i tot, ho voldria comprovar, però em sembla que ni esmenta Cabrera, que és simplement una illa des del punt de vista geogràfic —perquè les illes són un element geogràfic, però també estan personificades com a entitat local, si més no les quatre que esmenta l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Ja he dit que també possiblement, en el moment oportú, quan es va fer la Llei de normalització lingüística, no tenien competències en règim local i tal vegada el legislador va voler ser prudent i no es va voler ficar dins un camp que no sabia si podia regular. És clar, què passa en aquest moment? Si equiparam les illes a les províncies, resultaria que només per llei de les Corts Generals es podria modificar el canvi de denominació, com va passar a la província *Baleares*, que va passar a ser *Illes Balears*. Consider que aquesta interpretació no s'hauria de seguir: és una interpretació [inaudible], sobretot perquè, a més, és molt poc autonomista. Per tant, en aquest moment, consider que, si més no, ha de ser la nostra posició considerar que això és una competència autonòmica, per tant, que hauríem de resoldre nosaltres. Fins i tot estam parlant no de canviar una denominació, sinó que estam parlant de catalanitzar el nom d'*Ibiza* i passar-lo a *Eivissa*, que, a més, curiosament a l'Estatut d'autonomia, a la versió castellana, crec que surt *Ibiza*, i al Registre d'Entitats Locals està registrat com a *Ibiza*, és a dir, que allà ho tenen ben clar que: l'illa és *Ibiza*, malgrat que la capital sigui *Eivissa*.

Per tant, pens que hauríem de ser una mica agosarats i tramitar, més que canvi de denominació, la catalanització del nom, i crec que en aquest moment les competències han estat les fallides, pens en els consells, per tant, seria el Consell d'Eivissa el que tindria la competència. Què hauria de fer? Doncs iniciar l'expedient per acord del Ple del Consell Insular, amb dictamen previ de la Comissió Formativa, exposició al públic per un termini mínim de trenta dies hàbils i audiència a l'Administració autonòmica balear. És a dir, malgrat que l'illa sigui una cosa insular, crec que com que l'Estatut diu que la comunitat està integrada per totes aquestes illes, crec que la denominació de l'illa tindria un abast suprainsular i s'hauria de demanar audiència al Govern de les Illes Balears perquè opinàs sobre aquest aspecte. I llavors hi hauria dos informes preceptius: un de la Universitat de les Illes Balears, que m'imagín que en aquest cas es limitaria a dir que *Ibiza* és *Eivissa* i, després, hi hauria un informe de caràcter administratiu que seria fet del secretari del Consell Insular d'Eivissa, perquè l'acord requereix majoria absoluta. Per tant: prendre l'acord definitiu i procedir a la publicació al BOIB i comunicar-ho a l'Administració de l'Estat perquè ho anoti al Registre d'Entitats Locals de les Illes i les Entitats Locals, depenent del Ministeri, i procedir a la publicació al BOE i al BOIB. Si en un moment determinat, si...

Enric Ribes i Marí (interromp)

Em permets només una pregunta? *Mallorca* i *Menorca*, els noms, estan inscrits en aquest registre?

Jeroni M. Mas Rigo (respon)

Sí.

Enric Ribes i Marí

I *Ibiza*, també?

Jeroni M. Mas Rigo

Sí, però com a *Ibiza*.

Per tant, no és llarg, en dos mesos el tema estaria resolt. Si en un moment determinat l'Administració de l'Estat, o bé a través de la Delegació del Govern, o bé a través del mateix Registre d'Entitats Locals, posàs algun emperò, ja seria el moment en què interviuríem, o bé per via jurisdiccional o bé per via legislativa, no ho sé. El que no hem de fer, però, és estar aturats pel fet de no saber com ho hem de fer. Seguim uns criteris i si després, per les raons que siguin, algú ens diu que no hi està d'acord, llavors ja veuríem com es resol.

De totes maneres, el problema d'Eivissa em sembla que en el fons és més un problema polític que no un problema lingüístic. Perquè tots sabem que, desgraciadament, a les comunitats bilingües (o que tenen llengües oficials pròpies diferents del castellà) és on es donen els problemes de toponímia; a la resta de l'Estat, on no hi ha confluència de dues llengües, no es donen aquests problemes. De fet, per aquest motiu hi ha tan pocs estudis des del punt de vista del règim jurídic sobre toponímia, perquè aquests només s'han creat en aquest tipus de comunitats. I moltes vegades s'utilitzen de forma espúria, perquè mitjançant això s'intenta combatre, a vegades, el tema de la normalització lingüística. Per això remarc el fet de no considerar les rectificacions lingüístiques com a canvis de denominació.

Així, consider que el que es va fer a Maó va ser un error molt important: el fet d'utilitzar-se com un canvi de denominació. I m'hauria agradat que la Universitat de les Illes Balears, com a òrgan assessor, hagués fet molta incidència en aquest punt: i dir que això no és un canvi de denominació perquè precisament això és donar arguments als que estan en contra de la normalització, dient que estam canviant el nom. I això no és canviar el nom, sobretot en el cas de Maó, que estam parlant d'una *h*. En canvi, en el cas d'Eivissa són coses que sonen o s'escriuen molt diferent. Però, quin és el problema a *Eivissa*? Que internacionalment és coneguda com a *Ibiza* i, a més, com Mallorca, Eivissa és una illa que viu molt del turisme, i amb independència del que políticament hi pugui haver darrere tot això, hi ha una pressió forta de les institucions hoteleres per mantenir la denominació antiga. Per tant, quina seria la solució? La solució, tal vegada, podria ser donar un termini transitori en què internament fos *Eivissa* i quan el nom hagués de sortir a l'estranger, fos bilingüe: *Ibiza/Eivissa*. I quan la gent ja ho hagués assimilat, ja passar a la denominació única d'*Eivissa*. Això és el que crec.

Joan Miralles Monserrat

Jo, si em permeteu, diré algunes coses a mode de recordatori, de caire històric, perquè després tenc classe.

Respecte a Maó, i contestant aquesta qüestió, efectivament, fa poques setmanes, vàrem fer un informe en què precisament vàrem apuntar això: que no era un canvi de nom, i també vàrem criticar, d'alguna manera, els fonaments en què es tenien en compte tota una sèrie de raons que pensàvem que no eren les adients per part d'aquells que defensaven *Mahon* (amb *n* final i amb *h*). El recordatori seria el següent: crec que convindria tenir en compte que aquest costum, que ara ja pràcticament és llei, de reposar els noms populars i tradicionals, ve donat pràcticament des dels primers anys de la transició. De fet, quan a Montuïri varen fer la proposta de canvi de noms amb aquest model ciclostilat, l'any 1977, això és el que ens va guiar. De fet, surava dins l'ambient la necessitat d'arribar a uns acords per mitjà d'aquesta via popular i tradicional, no per via de revenja proposant noms republicans, etc. Després, va venir la Constitució i l'any 1982, el Departament de Filologia Catalana va organitzar un col·loqui, a la Real, en què vàrem intentar veure quin era l'estat de la qüestió, quins aspectes onomàstics (pel que fa a noms de persona i pel que fa a noms de lloc)... I hi va haver ja en aquell moment una ponència d'en Climent Picornell precisament titulada «La nova toponímia a les Illes Balears. Una aportació als topònims sorgits arrel del turisme». Va ser una ponència que, jo crec, realment va causar impacte i a través de la qual es va redactar un manifest que no només va sortir publicat a la premsa periòdica de les Illes Balears, sinó que també va sortir a l'*Avui*, i em sembla que en algun altre. Després hi va haver, l'any 1983, l'Estatut d'autonomia, crec que és important dir que en gran part gràcies al mèrit d'en Damià Ferrà Pons, que va pitjar molt en aquest sentit perquè l'organisme assessor en matèria lingüística fos la Universitat: que fos l'organisme que, en definitiva, dictàs sentència sobre aquestes qüestions. Lògicament, això després es va desenvolupar a la Llei de normalització lingüística de l'any 1986, en què l'article 14 és molt taxatiu (en aquest cas, és el més taxatiu en tot l'Estat, pràcticament, en matèria toponímica). Diu concretament: «els topònims de les Illes Balears tenen com a única forma oficial la catalana»; i, segon, «correspon al Govern de la Comunitat Autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar el nom oficial dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la comunitat autònoma». I després, aquest afegitó, que ve donat per aquest ambient (per allò que surava aquells anys): «els noms de les vies urbanes han de ser determinats pels ajuntaments corresponents també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons», això és el que deia la Llei, i és el que crec que s'ha fet, en definitiva, durant aquests anys, tant a Palma com als altres pobles.

Després, l'any 1988, apareix aquest decret sobre toponímia, publicat al BOCAIB, que evidentment és un decret incomplet (que ja ho sabem). De fet, això va ser una petició que es va fer i que es va aprofitar per passar revista a una sèrie de problemes que hi havia en aquell moment i que després s'han anat resolent per part de la Universitat i per part, també, de l'Institut d'Estudis Catalans.

Després, hi ha la fundació del Gabinet de Terminologia (1991) i del Gabinet d'Onomàstica (1995), també l'any 1989 hi ha, al Consell de Departament de Filologia Catalana, el dia 23 d'abril, la creació de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic, i l'any 1997, la creació del COFUC, i l'any 1995 hi ha l'aprovació, per part de l'Institut d'Estudis Catalans, de la proposta de normativització toponímica que parteix d'una ponència que va fer en Cosme Aguiló, que va passar a través de la Comissió Tècnica d'Assessorament Lingüístic i que va ser aprovada, després, per l'Institut d'Estudis Catalans. Pens que aquesta proposta ha anat fent camí i que els nomenclàtors que s'han elaborat i publicat (i el nomenclàtor que estam elaborant ara de caire toponímic) es fonamenten precisament també en aquesta proposta. És una proposta complicada, perquè la casuística normalment és molt complexa, però crec que ha anat fent camí tant pel que fa a qüestions purament gràfiques, com també de caire morfològic.

Miquel Grimalt Gelabert

Doncs moltes gràcies per haver-me convidat aquí [inaudible]. Acabats aquests jocs florals breus, i per no allargar-nos, diria que tenim un moment molt diferent a d'altres: normalitzar no és banal. Fa un temps, es varen normalitzar noms en castellà: *Vistalegre*, etc., però aquests noms no tenien més transcendència perquè només els sabien poques persones. El problema és que, en aquell moment, la gent, els padrins, transmetien els topònims oralment. Ara no hi ha padrins, ara hi ha televisió, GPS, mapes, cartells, etc. De tal manera que quan es normalitza, es fixa o s'escriu un nom, aquest nom ha passat a substituir. I si s'ha fet malament, ha substituït un topònim que era autèntic. De tal manera que podem fer molt de mal normalitzant malament, si això no es fa de bona manera. Per posar una anècdota, al meu poble, a Manacor, hi havia un carrer, que era el *carrer de l'Anell*, nom que m'agrada perquè era una deformació de *l'Anyell* (perquè hi havia una capelleta amb un anyell pasqual). Aquest carrer havia resistit estoicament la normalització l'any 1860, en què havien posat uns noms en castellà (i l'havien substituït per *Mayor*), va substituir el règim de la Primera República, va substituir una restauració que va posar un comte, un rei o un príncep, va substituir una Segona República, un règim franquista..., i va seguir sent el *carrer de l'Anell*. I ve el moment de normalització i, per pressions estranyes d'algun personatge d'aquest carrer (que per algun motiu no li devia agradar que es posàs aquest nom), aquell carrer es va normalitzar com a *carrer Major*. Per tant, el *carrer de l'Anell* s'està morint. Per tant, ha fet molt més mal aquest cartell perfectament normalitzat i en català que no les imposicions franquistes, les repúbliques, etc. O sigui, que ha estat la segona restauració borbònica la que ha aconseguit matar un nom que ens podria venir d'enrere, segurament des del rei en Jaume.

També seria important, ja que parlam de mesotoponímia, macrotoponímia, noms de pobles... S'hauria d'intentar fixar, normalitzar, omplir el buit de molta microtoponímia, per moltes coses. Per exemple, ens vàrem entretenir —i col·laboram estoicament amb el Gabinet d'Onomàstica a les jornades— a cercar nom a alguna cosa que en el seu moment en va tenir, després el va perdre i ara necessita un nom. A Mallorca tal vegada hi ha coses sense nom. Una cosa tan simple com el *cim de Mallorca*. Cercàrem quants cims hi ha a més de mil metres, i en trobàrem setanta. D'aquests setanta, una trentena

tenen nom; la resta, absolutament «innominats». Aquesta «innominació» ens durà al fet que a la primera guia que aparegui, el primer espontani hi col·loqui un nom errat, i això ens porti molts problemes. Així, hi ha molta feina per fer.

Recuperant el que ha dit na Nanda Ramon... M'ha agradat molt això de recuperar *carrer del Segell*. Fantàstic, però els mallorquins encara li diuen *carrer dels Bastaixos*. Quan es va intentar normalitzar, no varen gosar llevar *Jaume II* i donar-li una avinguda grossíssima dins ciutat, com la del seu nét, i varen deixar *Jaume II*; i una rajoleta minúscula amb *carrer dels Bastaixos*; ara, una segona rajoleta minúscula amb *carrer del Segell*; tres rajoletes tal vegada ja superi qualsevol cosa. I està molt bé com a informació, però l'objectiu inicial hauria d'haver estat possiblement en el moment de la transició haver recuperat (avui en dia no té remei) aquell nom de *carrer dels Bastaixos*, es perd un nom que encara era viu i hem arribat a això. No està malament que hi hagi aquesta informació (tant amb dues rajoletes com amb una placa a baix amb l'evolució del carrer).

Els problemes, moltes vegades, no són les lleis, són els reglaments. Hi pot haver una llei, però mentre rebis una carta amb un nom que no sigui l'oficial, l'entris i no la tornis, aquella persona no es veurà en la necessitat d'utilitzar aquest nom oficial. Això potser que en algun moment sona incòmode, però en aquest moment ens permet moltes subtilitats. I em permet dir que hi ha una eina boníssima per a això, que és la informàtica. En la informàtica has de posar el nom que és, si no és aquell, els ordinadors són beneïts i només n'admeten un... [inaudible]. A vegades, sense llei es pot aplicar el reglament.

Per cert, de *Cabrera*, val a dir que va tenir una plaça d'inspector al Ministeri d'Educació i Ciència l'inspector de la Cabrera; a les places d'inspector d'ensenyament primari, em sembla. Potser era una canongia d'aquestes estranyes, de la mateixa manera que l'Església té diòcesis que mai no han estat cristianes, que va atorgant a nebots i a parents de cardenals.

I, finalment, en Miralles ha dit que l'any 1986 es va arreglar tot quan ho havien donat a la Universitat. I es va fer una bona passa, però el problema és que la Universitat no només és el Departament de Filologia. Com a geògraf que som, utilitzadors massius del topònim, record que un mapa són unes retxes damunt un paper més un topònim, i que un topònim indica un lloc. Però tal vegada això de no tenir en compte les illes va ser perquè senzillament no hi havia un geògraf allà que es temés que la primera realitat absoluta és l'illa. No importa haver estudiat massa, però és ben vigent: tots ens sentim primer de la nostra illa que del lloc del món, per molt que ens diguin si hi ha comunitat o no. Vull dir, seria el primer element d'integració de la persona dins la societat.

Doncs així, just eren aquests comentaris.

Fernanda M. Ramon Tous

Volia comentar una cosa, quan s'ha explicat el procés per a la modificació del Registre d'Entitats Locals, volia comentar que nosaltres érem conscients del procés que s'havia de seguir (ens provocava la mateixa reacció que us ha provocat a vosaltres), però en realitat vàrem tenir molta sort a Palma, que encara no ens ho creiem, que és que al Reial decret que regula això hi ha aquest procediment, aquesta possibilitat, però també

n'hi ha una altra que és que el Registre actuï d'ofici quan el nom ha estat recollit i publicat en un butlletí oficial. I això és el que va passar amb la Llei de capitalitat. De fet, ho dic perquè Palma no ha seguit tot aquest procés, sinó que el Registre, pel fet d'haver-se modificat la Llei i haver-se publicat al BOE, va actuar d'ofici i va procedir a la modificació, sense totes aquestes fases.

Jeroni M. Mas Rigo (interromp)

Sí, però s'han de dir dues coses: primera, que ja ho he dit abans, la Llei no va respectar l'autonomia local; i segona, no va respectar les competències que té el Consell Insular de Mallorca. Això d'entrada. Però s'hauria pogut arreglar perfectament perquè l'Ajuntament hauria donat el seu consentiment [inaudible]. És a dir, vivim en un país on el poder resideix en el Parlament, però això no vol dir que encara que el Parlament sigui sobirà, no s'hagi de tenir en compte la potestat de les altres administracions. Per això, ara, d'acord amb la Carta europea de l'Administració local, es permet que el municipi, si té una sèrie de requisits, no el municipi tot sol, pugui fins i tot impugnar davant el Constitucional quan es vulnera la seva autonomia. Per tant, jo no estaria gaire content del procediment que es va fer a Palma, tot i que estic d'acord que ha de ser Palma, i així ho he defensat.

Fernanda M. Ramon Tous (interromp)

[inaudible] Però no va ser un procediment cercat...

Jeroni M. Mas Rigo (respon)

No, però supòs que l'Ajuntament, davant la Llei, es va dirigir al Registre d'Entitats Locals i va dir «Aquest és el nom oficial». I el Registre, que fins i tot ens ho va demanar a nosaltres, al Consell, perquè, és clar, *Palma* no sols és el nom del terme municipal de Palma, *Palma* també és el nom de la capital de l'illa, amb independència que pugui ser la capital de la comunitat autònoma. I òbviament, quan vàrem rebre aquest paper, vàrem estar-hi totalment d'acord. Què hem d'anar a discutir? Si l'Estatut, a l'article 7, ja ho diu, que el nom oficial és Palma, i sabem que, ja ho he dit abans, la teoria que Palma era la capital del municipi de *Palma de Mallorca* era insostenible, ja que quan una comunitat autònoma, o fins i tot una província, té una capital ha de coincidir amb el nom del municipi, no amb el nom del nucli que diuen que és la capital del terme. I a sobre, era la teoria que defensàvem. El que no podem fer, però, és cada dia omplir-nos la boca d'autonomies locals quan les comunitats autònomes han assumit moltes competències [inaudible].

[...]

El problema que tenim a les Balears és que som l'única comunitat autònoma amb llengua oficial pròpia, diferent del castellà, que no hem regulat el procediment que s'ha de seguir per a la denominació dels nuclis de població, ni dels topònims, ni de res. Això és un dels problemes més importants que tenim. És per això que diem «com es fa?, com no es fa?». Per exemple, si quan s'ha esmentat el tema de les illes, és un problema que el Consell d'Eivissa canvia el nom, doncs simplement que es faci com han fet a l'Ajuntament de Palma: el Parlament que faci una llei i que digui «Ibiza, a partir d'ara, es diu Eivissa», i ja ho tenim arreglat.

Climent Picornell Bauzà (assistent)

M'agradaria fer un comentari global.

[inaudible] Els topònims dels hotels són els dominants. És a dir, els hotels són la referència. [inaudible] Jo vaig trobar 500 urbanitzacions l'any 1980, legals, moltes d'elles encara vigents. [inaudible]

Fernanda M. Ramon Tous

De totes maneres, és curiós veure com es desplaça l'eix toponímic: motius geogràfics i eclesiàstics, durant segles; hoteler, durant una primera etapa turística; i ara, clarament comercial. És curiós.

Joan Anton Rabella i Ribas

La primera qüestió que tractaré és la de les lleis. Està bé, i es necessitava aquesta categoria de què és un nucli de població. Per aquest decret, etc., ja hi va haver el problema de com se'l denominava: si poble, si llogarret, si només nucli, si nucli de població, si s'establia com una gradació, etc. Al final es va decidir que només hi hagués municipis i nuclis de població; les propostes que hi havia van ser molt grans. Però igualment anem a parar una mica al mateix: existeix aquesta definició del que és un nucli de població, però en canvi no hi ha cap impediment perquè un ajuntament pugui declarar com a nucli de població l'estació d'esquí de Vallter 2000, que, a més, és una caseta única i petita, no és una macroestació, on no viu ningú, i és un únic edifici, etc. I en canvi, es declara, és a dir, es fa una llei que diu que un nucli de població ha de tenir aquestes característiques i aleshores un ajuntament presenta com a nucli de població una cosa que no s'hi assembla ni en pintura, i no hi ha cap problema. És clar, aleshores, allò que diem, ens importen les lleis però també hem de veure quin ús en fem. I fins i tot és molt difícil de regular. L'Ajuntament de Cerdanyola del Vallès té el nucli de Bellaterra i li fa llum de gas, en el sentit que no el declara i aleshores, allò que dius, l'acabes posant en un nomenclàtor perquè dius geogràficament el que sigui. Perquè a ells, pel que sigui, no els interessa, i no te'l declaren. Això és la qüestió legal.

Després, la qüestió de fixació i la tasca de prevenció. En fixació, la qüestió que dèiem del nomenclàtor: el nomenclàtor no ens salvarà, és a dir, l'oficialització no ho és tot. Nosaltres, quan estàvem fent el nomenclàtor oficial, entre el 1998 i el 2003. Entre el 2005 i el 2008 se n'ha fet l'ampliació (i ara sortirà que, en lloc de 40.000 en tindrà 55.000, etc.). El que dic és que l'oficialització no ho és tot, però és el que ens permet aquesta fixació. D'acord que potser no considerem que depengui del lloc: li diuen *Makro* i li diuen *Carrefour*, i li seguiran dient. Però d'alguna manera, la tasca de fixació i que hi hagi una única denominació i a partir d'aquí... Per exemple, a Catalunya la tasca es fa des de la Comissió de Toponímia, ho aprova la Generalitat, ho assumeix l'Institut Cartogràfic i, aleshores, el Cartogràfic ho ven com a toponímia única a l'Estat, a l'Institut Geogràfic Nacional, i aleshores per mitjà de contactes exteriors s'intenta que la toponímia internacional, d'alguna manera, també es vengui al nivell que arribi, i que als GPS i tota la informació que ve de fora, i per dir-ho d'alguna manera, tota aquesta informació quan es descarregui en una base de dades..., li donin el DVD, i digui aquests 55.000 estan fixats i només tenen aquesta única

forma. D'acord que tu fas aquesta feina i l'endemà, doncs, no ha triomfat. I de tant en tant, segueix sortint un nom que et demanes d'on poden haver tret aquesta forma tan estranya, i això s'ha de mirar amb els de Google i amb els de Google Earth i el que sigui perquè surti bé.

Però és veritat que, una vegada fixat, d'alguna manera, vas avançant. Ja dic, no és automàtic, però tenir teòricament una única base de dades és fonamental. I a Catalunya, fins i tot, l'acceptació, vists ara aquests cinc anys des que s'ha fet i les crítiques i tot el que s'ha fet, ha estat superior i les crítiques han estat menors. Perquè també passa que quan es fa una obra amb molt de conjunt i que té un pes específic... Una cosa és quan critiques un topònim únic i aïllat, i l'altra és quan veus una obra, és a dir, que aquell topònim forma part de tota una obra, de tot el conjunt i que, per tant, allà hi ha una coherència.

I, finalment, i una mica en relació amb tot això que dèiem, s'ha de fixar, entenent que això és una feina única, vull dir, pública i interessant socialment, però que igualment s'ha de seguir treballant, i això és la qüestió de permeabilitat de la tasca de prevenció. Ara aquí es deia això, en un moment determinat els referents eren els sants, en un altre moment els referents eren algun tipus d'elements de caràcter turístic que no saps què, ara són els comercials. És a dir, el que has de fer es preservar la toponímia històrica, o tradicional, perquè aquesta no es modifiqui, i aleshores tenir cura que dins les tendències que hi ha encara al moment, doncs la nova que es vagi fent, doncs no resulti això: aberrant o grotesca.

L'altra cosa és que no tot canvi és negatiu, també hi ha canvis en la toponímia, allò que dèiem si a l'Ajuntament d'Utxafava això de *fava* els sonava malament i en un moment determinat canvien per *Vilasana*, és a dir, hi ha canvis que en aquest sentit, segons sigui la toponímia... Doncs és clar, els noms comercials i així no s'han de recollir, però segur que hi ha canvis, i la tasca de prevenció, en aquest sentit, és formar criteris. Nosaltres, el que dèiem, si hi ha 946 municipis a Catalunya, els 946 no segueixen aquests criteris de què jo abans parlava de l'àmbit municipal. Però ara, des que s'han publicat, rebem moltes consultes d'ajuntaments que diuen «Bé, volíem posar un nom i estàvem mirant aquest llibret i ara no sabem si l'hem de posar així o així». És a dir, que el fet de les consultes que reps vol dir que sí, que serveix. I el que dèiem, coneixem cada vegada més ajuntaments que tenen una comissió, o grup de treball, que a l'hora de posar els noms als carrers, ho fan amb més cura. Per tant, també s'ha de continuar amb la tasca de prevenció, entenent que potser no arribarà a tothom però sí que s'ha avançat en aquest sentit.

Ramon Bassa i Martín

Bé, aniríem tancant aquest tema. Com que abans s'ha fet una pregunta quan no hi era en Joan Miralles que demanava com estava aquesta qüestió del Nomenclàtor, que ho ha demanat... sí, en Climent.

Climent Picornell Bauzà

[inaudible] És que després, si hi ha alguna problemàtica, se'n va a una llista feta. Per exemple: què diu el mapa dels militars? Doncs, diu això. [inaudible].

Joan Miralles Monserrat

A veure, del Nomenclàtor, en aquest moment, tenim enllestida pràcticament la part d'Eivissa. En aquest sentit, he de dir que una de les persones que ha treballat més crec que ha estat precisament n'Enric Ribes, aquí present. El proper divendres deixarem enllestit Formentera. En el cas de Menorca, que ens ajuda en Xavier Gomila, la cosa està força avançada. I, en el cas de Mallorca, és clar, evidentment no tenim una persona que ho sàpiga tot, com en el cas d'Eivissa i Menorca. El que farem, doncs, serà partir de la base que tenim nosaltres —de fet, això ja fa força anys que dura, ja hi portam set o vuit anys— i, a la vegada, tindrem també a la vista les altres llistes que s'han fet fins ara, que, si no record malament, són: per una banda, la clàssica de l'atles de Mascaró Passarius, també hi ha el Mapa toponímic balear —que és el que té més topònims, i és el que varem revisar precisament amb Ciències de la Terra—, l'1 : 5.000, els dos mapes del COFUC (el mapa i el llistat «poble a poble» classificat per tipus de topònim) i, a l'últim, hi ha el mapa de l'*Enciclopèdia de Mallorca*. A partir d'aquí, i a més a més de la informació que també ens donarà un trobador que procurarem tenir, ho tindrem enllestit. Ara tenim una proposta, però voldríem revisar una mica a partir també d'aquestes altres llistes per veure si hem de revisar alguna cosa. I ja dic, és una cosa que ha estat força complexa i complicada. Però vaja, en l'entretant ha anat fent camí aquesta proposta de normativització toponímica, i jo crec que moltes coses ja s'han resolt. I l'objectiu seria precisament aquest: fer una llista oficial toponímica, deixant de banda només la part urbana, de toponímia urbana. En aquest sentit ja hem demanat a tots els ajuntaments que ens subministrin els noms de les places, els carrers i barris, etc., de totes les viles de les Illes Balears (que em sembla que, curiosament, només falta Santanyí), però els altres, pràcticament, ja els tenim.

I m'agradaria afegir que aquestes llistes es publicaran, o es donaran a conèixer, per municipis i destriant la toponímia d'allò que són també noms d'illes i illots i d'allò que són talassònims. Ara bé, l'objectiu —i això li vaig dir fa poques setmanes a la consellera d'Educació i Cultura, Bàrbara Galmés,— hauria de ser fer un nomenclàtor per l'estil d'aquest que ha fet Catalunya, que és una obra molt reeixida, però evidentment també té la base cartogràfica que seria adient de fer.

Jo crec que en el nostre cas tindríem un avantatge afegit, i és que, en proporció, sortirien molts més topònims que a Catalunya, perquè a Catalunya, lògicament, per l'extensió, el nombre de topònims que surten són bàsicament toponímia major, i allò que és més important de toponímia menor. En el nostre cas, crec que podríem fer un nomenclàtor consemblant, de format, etc., però que evidentment recolliria molta més informació. Però, és clar, això hauria de ser un treball fet per filòlegs i geògrafs, naturalment.

Ramon Bassa i Martín

Bé, doncs vista l'hora que és, donaria aquest tema per acabat i només com a reflexió final diria que des del Servei Lingüístic i des del Gabinet d'Onomàstica ens hem d'alegrar, perquè veiem que és un tema que, com a mínim, ha estat viu (sobretot la taula rodona), i és una prova que demostra que hi hauria d'haver més intercanvis d'aquest tipus entre diferents visions i institucions per anar configurant uns camins comuns, ja que, a la llarga, ens jugam el futur dels noms del nostre país, i crec que això és

molt important en aquests moments, tant per la població immigrant que arriba, com per aquestes noves urbanitzacions que van sorgint. I hi estic d'acord, en el sentit que necessitam uns documents de base ja normatius que quan surtin ja s'avancin a aquestes situacions per evitar que prosperin noms que ara encara estan en bolquers, abans que creixin i es desenvolupin plenament. També, sí que fa falta que hi hagi més intercanvis d'aquest tipus, precisament com el que fem en aquest seminari. I, a l'últim, voldria agrair l'assistència a tots els participants, tant al públic com als ponents de la taula rodona, ja que crec que ha estat una de les taules dels seminaris més riques i animades que hem tingut. Gràcies a tots.